Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 62/1357 | Łódź, Poniedziałek 12 marca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג כ אדר תרפ"ח | Nr. 62/1357

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

סענאט-וואהלען אין גאנצען לאנד אדורכגעגאנגען רוהיג.

געוועהלט יודישע סענאטארען אין ווארשא, לובלין, ביאליסטאק, קיעלץ און לעמבערג.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די פרעקווענץ ביי די וואהלען איז היינט, בפרט פארמיטאג געווען זעהר א שוואכע. דער גאנצער טאג איז אין אלגעמיין אדורך רוהיג. נאכמיטאג האט זיך די פרעקווענץ בעדייטענד פערשטארקט ספעציעל ביי די יודען. אין עטליכע ערטער איז געקומען צו געשלעגען צווישען די פ.פ.ס. מיט די קאמוניסטען און צווישען דעם 18 מיט דעם 33-טעל.

אויף [סטאווקי-גאס איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען די קאמוניסטען מיט די פ.פ.ס. א יודישער סוחר בער מוראווער פון מוראנאווסקא 37 איז צופעליג פערוואונדעט געווארען אין האלז, א צווייטער יוד, אויך א צופעליגער דורכגעהער, שלמה גוטמאכער, א שוסטער פון שטשעשליווע 7, איז אויך פערוואונדעט געווארען אין האלז. אין פערשידענע ערטער זענען פערוואונדעט געווארען 7 יודען, פון זיי איינער – שווער.

דאס 33-טעל האט ענטוויקעלט א שטארקע אגיטאציע אונטער'ן לאזונג: „גם לי גם לך לא יהיה". אין אווענד האבען זיי אין ראיאן נאלעווקי-מוראנאוו איינגעארדענט א מאניפעסטאציע. ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט'ן 18-טעל. אימיצער האט אויסגעשאסען. פאליציי האט זיך אריינגעמישט און צוטריבען די מבניפעסטאנטען. עס זענען דא פיל צושלאגענע.

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש) פאר אנ'אויפרוף וועגען גלייכגילטיגע איז היינט קאנפיסקירט געווארען דער „נאש פשעגלאנד". שפעטער איז ער ערשינען אין א צווייטער אויפלאגע. מיט 8 טעג צוריק איז דער אויפרוף געווען גע-דרוקט אין „קראקאווער „נאווי דזשעניק".

דער וואהל-קאמיטעט פונ'ם 18-טעל האט שפעטער אפגעדרוקט דעם אויפרוף און איהם פערשפרייט אלס פלוג-בלאט. צח. אנד. איז דעפ. גרינבוים ארומגעפאהרען און פון אנ'אויטא פער-טיילט די פלוג-בלעטער.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש) פון גאנצען לאנה קומען אן ידיעות וועגען א זעהר שוואכער פרעקווענץ, וועלכע דערגרייכט פון 40 ביז 60 פראצענט. פארמיטאג איז די פרעקווענץ געווען ערטערווייז ביז 20 פראצ. די ארדנונג איז אין ערגיץ נישט געשטערט געווארען.

וו א ר ש א, אין 160 אבוואדען:

1 – 23 טויזענד; 13 – 10 טוי-זענד; 18 – 23 טויזענד; 24 – 14 טויז. 6 הונ.; 33 – 9 טויזענד. דער מאנדאט פונ'ם „18-טעל" ווערט בערע-כענט פאר געזיכערט.

וו א ר ש א, 302 אבוואדען.

1–171 80; 13 – 23.512; 18 – 30.662; 24 – 54.182.

ב י א ל י ס ט א ק, 11 (א.וו.) די וואהלען צום סענאט זענען אדורכגע-גאנגען זעהר רוהיג. ביז מיטאג איז די פרעקווענץ געווען זעהר א שוואכע, ס'האבען געשטימט 40 ביז 45 פראצ.

די אנהענגער פון פ.פ.ס. וועלכע האבען נישט געהאט קיין אייגענע ליסטע האבען דא געשטימט פאר „וויזוואלע-ניע". דער נאציאנאלער בלאק פון 33 האט ארויסגעלאזט אנ'אויפרוף אין וועל-כער ער פאדערט אויף צו שטימען פאר'ן איינסעל.

קר א ק א וו 11 (12,15 ביינאכט). אין 36 אבוואדען האבען בעקומען 1–8002; 2 – 6791; 3 – 4; 15–14; 17 – 4253; 24 – 71; 25 4265; 33 – 204; 37–1.

ל ו ב ל י ן, אין דער גאנצער וואיע-ווודזטווע האט די ליסטע 1 בעקומען 10,182 שטימען – 2 מאנד.; ליסטע 2–9020 שט. – 2 מאנדאטען; ליסטע 10 – 5446 שט. – 1 מאנד.; ליסטע 18 – 6988 – 1 מאנד.; ליסטע 24– 4715 שט. – 1 מאנד.

נ א וו א ג ר ו ד ע ק, וואהלבערעכ-טיגטע אין 288 אבוואדען זענען גע-ווען 108,628. ליסטע 1 האט בעקומען 43,363 שט.; 2 – 1517; 3 – 1090; 10–17266; 18– 22.334; 20–867: 25–4689 33–806; 37 – 56; 41 – 5425.

ק י ע ל ץ, אין די שטאטישע 150 אבוואדען האבען בעקומען: ליסטע 1– 2847; 2 – 922; 3 – 3; 10 – 5; 11 – 25; 18 – 2460; 24 – 2738; 25 – 175; 33 – 158.

קיעלץ וואיעוואודזטווע.

1 – 35.069; 2 – 25.188; 3 – 16.765; 10 – 8195; 11 – 755; 18 – 15.852; 24 – 9824; 25 – 15.083; 33 – 5228. דער יודישער מאנדאט ווערט גערעכענט פאר געזי-כערט.

וו י ל נ א שטאט.

נומער 1 – 13.820; 2 – 4390; 3 – 17; 18 – 9683; 20 – 873; 24 – 11.221; 33 – 61; 37 – 108; 34 – 17; 40 – 317; 41 – 9.

ל ע מ ב ע ר ג, שטאט. 90 אבוואדען פון 100 האבען בעקומען שטימען!

1 – 20.212; 2 – 6294; 17 – 21.711; 24 – 8144; 18 – 5.963.

ל ו ב ל י ן שטאט.

1 – 6823; 2 – 5923; 13 – 3133; 18 – 4158; 24 – 4288; 33–2629.

ל א ד ז. 2 א זייגער אין די 199 אבוואדען זענען אפגעגעבען געווארען שטימען אויף דער ליסטע 1 – 29.739; 2 – 46.804; 3 – 11; 4 – 38; 5 – 1; 7 – 230; 10 – 1; 11 – 8; 16 – 2; 18–22.751; 24 – 1917; 25 – 10.511; 33 – 10.650; 36– 149; 37 – 26.117. ס'האבען גע-שטימט 62 פראצ. פון די וואהל-בערעכטיגטע.

וו י ע ל ו ן, 63 אבוואדען.

1 – 9302; 2 – 2600; 3 – 7632; 10 – 4796; 18 – 2380; 24 – 2637; 25 – 5234; 33–270.

ק א ל י ש, קרייז.

1 – 10.482; 2 – 8535; 3 – 10.566; 10 – 670; 18 – 3849; 24 – 5052; 25 – 2142; 33 – 2217; 37 – 538.

ט א מ א ש א וו, (קרייז)

1 – 3100; 2 – 2084; 18 – 1980; 24 – 577; 33 – 316; 37 – 522.

פ א ב י א נ י ץ 1 – 4899; 2 – 1213; 18 – 1651; 24 – 1020; 25 – 498; 37 – 1370.

ז ג י ע ר ז ש 1 – 2297; 2 – 1146; 18 – 1015; 24 – 1649; 25– 97; 33 – 422; 37 – 1537.

ש ע ר א ד ז ספעהלען נאך ציפערען פון 5 אבוואדען אין קרייז.

1 – 5149; 2 – 6421; 3 – 15723; 10 – 559; 18 – 3334; 24 – 4777; 25 – 631; 33 – 1631; 37 – 686.

ל א ס ק (קרייז)

1 – 13305; 2 – 5745; 3 – 5404; 10 – 5067; 18 – 5202; 24 – 4316; 25 – 1090; 33 – 504; 37 – 2288.

ל א ו ו ע ר קרייז.

1 – 9156; 2 – 6214; 3 – 1044; 10 – 1533; 18 – 5833; 24–4214; 25 – 863; 33 – 1030; 37 – 3068.

ב ז ש ע ז ש י ן, (קרייז).

1 – 8882; 2 – 6582; 3 – 1241; 10 – 1855; 18 – 6278; 24 – 2982; 25 – 549; 33 – 1257; 37 – 590.

א ל ע ק ס א נ ד ע ר. (טעלעפאניש)

18 – 1023; 33 – 260.

פ ע ט ר י ק א ו. (טעלעפאניש) 18 – 2000 (בעת די סיים-וואהלען האט דאס אכצענטעל בעקומען 2300 שטימען) 33 – 470 (בעת די סיים-וואהלען האט דאס 33 בעקומען 820 שטימען).

ק א מ י נ ס ק, 18 – 240; 33 – 33 שטימען.

מ א ש צ ע נ י ק. 18 – 250; 33 – 0.

וו א ר ש א, האלב 6 פארטאג. ליסטע נומער 1 – 96,405 – 2 מאנד. מיניסטער זאלעסקי און פירשט לובאמירסקי. נומער 2 – 25,084 – אהן א מאנדאט; 13 – 27,334 אהן א מאנדאט; 18–36435 1 מאנדאט (סענאטאר קערנער, אזוי ווי ער איז אויך געוועהלט געווא-רען אין לובלין גהעט אריין פון וואר-שא ד"ר צ. שאבאד) 24 – 65.159 – 1 מאנדאט פראפ. וואשוטינסקי, 33 – 14.298 אהן א מאנדאט.

אין ביאליסטאק איז די שטימען צאהל פון דעם אכצענטעל געוואקסען מיט 40 פראצ. דער יודישער מאנדאט (הרב רו-בינשטיין) ווערט געהאלטען פאר געזי-כערט.

אין וואהלין זענען געוועהלט געווא-רען אלע 5 פון דער סאנאציע ליסטע. צווישען זיי א געוויסער צאל א יוד, א סוחר.

אין פאמערן זענען געוועהלט געווא-רען איינער פון סאנאציע. איינער פון דער ליסטע 21 און איינער פונ'ם אכ-צענטעל, א דייטש.

ל א ד ז.

די וואהרשיינליכע מאנדאטען פער-טיילונג אין דער לאדזער וואיעוואודזט-ווע וועט זיין פאלגענדע: נומער 1–2 מאנד. 2 – 3 מאנד. 3–2 מאנד 18– 1 מאנד.

יודיש. פראפ. מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין

אלעע 1-טער מאי נומער 2.

מיר מעלדען אונזערע מיטגלידער צום לעצטען מאל, דאס נאך גע-צעהלטע טעג זענען געבליבען ארויסצונעהמען בעפעהיגונגס-שיינען (wiadectwa uzdolnienia)

דעריבער דארפען אלע מיטגלידער ברענגען די פאטענטען פון יאהר 1927 און די קארטעס פון דער צענטראלע אין סעקרעטאריאט פון פעראיין.

פאר די פערשפעטינטע, נעהמען מיר אראפ פון זיך די פעראנטווארט-ליכקייט.

די פערוואלטונג.

713

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי די פאבריקאנטען פון **שפירט של פסח** האבען יד אחת געמאכט און וועלכע האבען אונגעהויערע הויכע פרייזען געשטעלט, וואס איז פאר דעם פובליקום אונמעגליך צו צאהלען, האט די סעקציע פון וויינהענדלער און רעסטאראטארען בעשלאסען

נישט צו קויפען שפירט של פסח,

ביז די פרייזען וועלען נישט פערקלענערט ווערען אזוי, אז עס זאל פאר יעדען איינציגען צוגענגליך זיין.

די פערוואלטונג פון שפירט-הענדלער-סעקציע

ביים דעטאליסטען-פעריין. פעטריקאווער 31.

8-טונג, בעקער-מייסטער

ביי דער האנדווערקער-צענטראלע, זאוואדזקא 5.

היינט מאנטאג, 7 אין אווענד קומט פאר אין פאלקס-הויז זאוואדזקא 5

א פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) בעריכטס-טעטיגקייט; 2) האנדווערקער-קארטען; 3) פערלעגענע שטייערן; 4) פרייז פארשלאגען; 5) ארבייטער-פאדערונגען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון די אויביגע פראגען, ערשיינט מאסענווייז און פינקטליך. 709 די פערוואלטונג.

דער הייליגער קריג פון די וואהאביטען

ענגלאַנד'ס זאָרגען אין אראביען און עגיפטען.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) קליינע אָפּטיילונגען פון די אויפשטענדיגע וואהאַביטען זענען אַריינגעדרונגען אין עבר הירדן. די אויטאָמאָביל-קאָמוניקאַציע צווישען באַגדאַד און דמשק איז איבערגעריסען געוואָרען.

די א"י רעגירונג לייקענט אָפּ די ידיעה, אַז דער קעניג פון העדזשאַס זאָל האָבען ערקלערט אַ הייליגען קריג.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) „דיילי מייל" טיילט מיט פון קאַיראָ, אַז די לאַגע אויף דער פּראָווינץ האָט זיך פערשאַרפט. די ערשטע אומרוהען זענען פאָרגעקומען אין טאַנטאַ. דער המון האָט בעלאַגערט די פּאָליציי, וועלכע האָט געשאָסען אין דער לופטען.

ווין, 11 (ספּ. טעל.) ווי ס'טיילט מיט „טעלעגראַפען קאָמפּ." פון גענף האָט טשעמבערלען ערקלערט פאַר די פּרעסע-פאָרשטעהער, אַז ענגלאַנד וועט דעם קאָנפליקט מיט עגיפּטען איבערגעבען צו ענטשיידען דער פעלקער-ליגע.

קאַיראָ, 11 (ספּ. טעל.) אין קאַיראָ און אַנד. שטעדט זענען פאָרגעקומען ערנסטע אונרוהען, וועלכע זענען אַרויסגערופען געוואָרען דורך סטודענטען און שילער. 28 סטודענטען זענען פערוואונדעט געוואָרען צווישען זיי 3—שווער און 8 פּאָליציאַנטען. דער פּאָליציי האָט מען אַרויסגעגעבען אייזערנע העלמען.

קאַיראָ, 11. (ספּ. טעל). די היגע פּרעסע רעדט אַרום דעם אינהאַלט פון דער לעצטער ענגלישער נאָטע צו עגיפּטען: פון די פאָרשלאַגען זענען בעזונדער וויכטיג פאָלגענדע: צו שליסען אַ פערטיידיגונגס- און אַנגריפס-אָבמאַך; די ענגלישע אָקופּאַציאָנס-אַרמיי בלייבט ווייטער אין עגיפּטען, כדי אָבצוהיטען דעם סועץ-קאַנאַל. אויב אין פערלויף פון 10 יאָהר וועט נישט קומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען ענגלאַנד מיט עגיפּטען, וועט די פראַגע וועגען ווייטערדיגען פערבלייבען פונ'ם מיליטער דעצידירט ווערען דורך דער פעלקער-ליגע. ענגלאַנד וועט מיטווירקען, אַז עגיפּטען זאָל אָנגענומען ווערען אין פעלקער-ליגע.

דער בריטישער הויך-קאָמיסאַר ווערט פערוואַנדעלט אין אַ געזאַנדטען ביי דער עגיפּטישער רעגירונג, מיט גרעסערע רעכט ווי אַנדערע געזאַנדטע. עגיפּטען בעקומט דאָס רעכט צו שליסען האַנדעלס-טראַקטאַטען מיט אַנד. מלוכות; פּאָליטישע אָפּמאַכען קענען געשלאָסען ווערען נאָר מיט דער איינשטימיגקייט פון ענגלאַנד. אין דער עגיפּטישער אַרמיי קענען אָנגענומען ווערען נאָר עגיפּטישע אָפיצירען. ענגלאַנד פערבלייבט ווייטער די בעשיצערין פון עגיפּטען לגבי אויסלענדישע מלוכות, די פערוואַלטונג איבער סודאַן בלייבט אָהן ענדערונגען, ענגלאַנד גאַראַנטירט אָבער דאָס בעזאָרגען וואַסער פון ניל איצט און אויף שפּעטער.

די עגיפּטישע רעגירונג האָט נאָך אויף דער נאָטע נישט געענטפערט. זי ווערט איצט דיסקוטירט אין די רעגירונגס- און פאַרלאַמענטס-קרייזען. די עפענטליכע מיינונג איז זעהר אויפגערעגט.

נחום סאָקאָלאָוו אין בולגאַריען.

סאָפיאַ, (יט"א) דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע פאַר אויסערן-ענינים ביים בולגאַרישען פאַרלאַמענט האָט איינגע-אָרדענט אַ באַנקעט לכבוד נחום סאָקאָ-לאָוו. אין באַנקעט האָבען זיך בעטיי-ליגט בעקאַנטע בולגאַרישע פּאָליטיקער.

אויך די צענטראַלע יודישע קאָנסיס-טאָריע אין סאָפיאַ האָט איינגעאָרדענט לכבוד סאָקאָלאָוו'ן אַ באַנקעט, בעת וועלכען עס איז גלייך געזאַמעלט גע-וואָרען 300,000 לעוואָס לטובת דעם קרן-היסוד. די זאַמלונג ווערט נאָך פאָרטגעזעצט.

סאָקאָלאָוו האָט בעזוכט די יודישע שולען, דעם מכבי און אַנדערע יודישע אינסטיטוציעס און איז אַרויסגעפאָהרען קיין פיליפּאָפּאָל.

היינט — די לויה פון אָסטראָווצער רבי ז"ל.

אָסטראָוויעץ. 11 (טעלעפאָניש) די ידיעה וועגען דער פטירה פון אָסטראָווצער רבי זצ"ל האָט אַרויסגע-רופען אַ גרויסען טרויער אין אַלע שטעט פון גאַנץ פּוילען, וואו דער נפטר האָט געהאַט זיינע חסידים, פריינד און אָנהענגער. די לויה, וועלכע האָט געזאָלט פאָרקומען נעכטען איז נישט פאָרגעקומען צוליב דעם וואָס דעם נפטר'ס זוהן, דער נאַשעלסקער רב האָט נישט בעוויזען צו קומען צו דער צייט. די לויה וועט אַלזאָ פאָרקומען היינט אַרום 12 אַ זייגער בייטאָג.

קיין אָסטראָוויעץ זענען געקומען צו דער לויה טויזענדער חסידים פון וואַרשאָ, לאָדז, קראָקאָ, לעמבערג און פון אַלע שטעט פון פּוילען, עס קומען אויך כסדר אָן צעהנדליגער אָנגעזעהענע רביים און רבנים.

פון לאָדז זענען נעכטען מיט יעדען צוג און אויך מיט אויטאָ'ס אַרויסגע-פאָהרען הונדערטער חסידים צו דער לויה פון דעם אָנגעזעהענעם נפטר.

וועגען דער פטירה פון רבי גיט מען איבער, אַז ער איז קראַנק געוואָרען פורים, מ'האָט איהם געוואָלט אַריבער-פיהרען קיין וואַרשאָ, ס'איז אָבער גע-ווען שוין צו שפּעט.

אין וואַרשאָ איז די ידיעה דערהאַל-טען געוואָרען שפּעט בייטאָג. באַלד פאָרטאָג זענען קיין אָסטראָוויעץ אַרויס-געפאָהרען פיל חסידים מיט אויטאָ'ס. איין אויטאָ איז ספּעציעל אַוועקגעפאָה-רען קיין נאַשעלסק, כדי פון דאָרט מיטצונעהמען קיין אָסטראָוויעץ דעם נאַשעלסקער רב. צוו. אַנד. איז צו דער לויה פון וואַרשאָ אַרויסגעפאָהרען אויך דער פּיאַסעטשנער רבי.

קאָנפּעאויסזיכטען אויף שטיצע פון „דזשאָינט"

פאַר דער געפּלאַנטער יודישער קאָלאָניזאַציע אין פּינסקער ראַיאָן.

ניו-יאָרק. (י.ט.אַ.) די ידיעה פון פּוילען, אַז די פּוילישע רעגירונג האָט בעשלאָסען צוצוטרעטען אויסטריקענען די בעקאַנטע פּינסקער בלאָטעס, האָט אין די היגע יודישע קרייזען אַרויסגע-רופען אַ גרויסען אינטערעס, און איבער-געטריבענע, אויף גאָרנישט בעגרינדע-טע האָפנונגען וועגען מעגליכקייטען פון אַ יודישער קאָלאָניזאַציע אין פּינסקער געגענד.

די פעדעראַציע פון די פּוילישע יו-דען אין אַמעריקאַ האָט זיך אין צוזאַ-מענהאַנג דערמיט מיט אַ געוויסער צייט צוריק געווענדעט צום „דזשאָינט" מיט אַ ביטע אויסצופאָרשען די מעגליכקיי-טען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין פּינסקער ראַיאָן.

אין הסכם מיט די מיטטיילונגען פון ד"ר יוסף ראָזען און דעם הויפּט-עקס-פּערט פון „דזשאָינט" פאַר לאַנדווירט-שאַפטליכע פראַגען ה' יוסף היימאַן, האָט דער סעקרעטאַר פון דער פעדע-ראַציע פון די פּוילישע יודען אין אַמע-ריקאַ ה' פינעל פערעפענטליכט אַ מעל-דונג, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, אַז עס זענען כמעט נישטאָ קיין אויס-זיכטען, דאָס דער „דזשאָינט" זאָל אין משך פון יאָהר 1928 אונטערשטיצען דעם פּראָיעקט פון קאָלאָניזירען די יו-דען אין פּינסקער געגענד, נאָכדעם ווי עס וועלען אויסגעטריקענט ווערען די דאָרטיגע בלאָטעס.

דער לאַנדווירטשאַפטליכער עקספּערט ה' הייטאַן האָט אין זיין בעריכט מיט-געטיילט, אַז אין סאָוויעט-רוסלאַנד האָט די קאָלאָניזאַציע-בעוועגונג אָנגענומען סיסטעמאַטישע פאָרמען און ווערט גע-שטאַרקט דורך די עקאָנאָמישע און פּאָ-ליטישע בעדינגונגען און דאָס ערלויבט צו פיהרען די קאָלאָניזאַציע אין ברייטען מאַסשטאַב. אין פּוילען האָט די רעגירונג נישט געשטעלט צו פערפיגונג פּאַסיגע ערד-שטחים פאַר אַ יודישער קאָלאָניזאַציע מיט די קליינע געלד-מיטלען, מיט וועלכע עס קען דיספּאָני-רען אין איצטיגען מאָמענט דער „דזשאָינט" אין אייראָפּאַ, קען נישט זיין קיין רייד צו אונטערשטיצען אַ יודישען קאָלאָניזאַציאָנס-פּלאַן אין גרויסען מאַס-שטאַב אין פּינסקער ראַיאָן.

די ערצטליכע לאַבאָראַטאָריע
פון ד"ר מעד.
ST. HURWICZ
(אַבטיילונגען פון אורין, בלוט, קאַל א. אַ. וו.
אונטערזוכונגען פון געשווירען, רעק, אויס-שיילונגען א. אַ. וו.)
איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף
WSCHODNIA 76
(רוג נאָרוטאָוויטש-גאַס) טעל. 53-30.

דער „פּאָרעדאַקטאָר" און זיינע מיטאַרבייטער

מערקווירדיגע סענסאַציאָנעלע שווינדלער-אַפערע, וואָס איז ענטדעקט געוואָרען אין וואַרשאַ.

די וואַרשאָווער פּאָליציי האָט ענט-דעקט אַנ'אַפערע, וואָס מאַכט דעם איינ-דריק פון אַ שפּאַנענדען אַמעריקאַנישען סענסאַציאָנעלען פילם.

אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען זענען מיט דעם וואַרשאָווער שנעל-צוג אָנגע-קומען קיין לעמבערג צוויי יונגע עלע-גאַנטע דזשענטעלמענער. זיי זענען פער-פאָהרען אין אַ האָטעל, וואו זיי האָבען זיך אָנגעגעבען אַלס די ברידער העענריק און יאַן דאָמאַנסקי.

יאַן, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס דער עלטערער ברודער, האָט זיך אויסגעצייכענט מיט געוויסע געזעל-שאַפטליכע מאַניערען און פערמאָגט די פעהיגקייט לייכט אָנצוקניפּען בעציהונ-גען און בעקאַנטשאַפטען. ער האָט איינ-גיכען זיך ערוואָרבען דעם טיטול „פּאַן רעדאַקטאָר" און אין די קרייזען, וואו ער האָט פערקעהרט, האָט מען איהם בעטראַכט אַלס מיטאַרבייטער פון דער רעדאַקציע „גלאָס פּאָלסקי", מחמת ער האָט זיך אָפט טאַקי בענוצט מיט אַ לעגיטימאַציע פון דער דאָזיגער צייטונג.

יאַן דאָמאַנסקי, האָט אויך געהאַט גרויס ערפאָלג ביים „מין היפה" און אין אַ קורצער צייט איז ער געוואָרען אַנ'אָפטער איינגעהער אין דער וואוינונג פון דעם רייכען גוטסבעזיצער, ה' ק. די טאָכטער פון גוטסבעזיצער, פריילין פּאַולינאַ האָט זיך אין איהם פערליבט ביז איבער די אויערען. עס זענען קוים אַריבער עטליכע וואָכען נאָך דעם „פּאַן רעדאַקטאָרס" ערשטען וויזיט און עס איז געפייערט געוואָרען אַ חתונה. אָבער נאָך אין דעם ערשטען „האָניג-חודש" איז דאָמאַנסקי נעלם געוואָרען פון לעמ-בערג, צונעהמענדיג ביי זיין יונג ווייבעל 460 דאָלאַר און צוזאַמען מיט איהם איז אויך פערשוואונדען זיין יונ-גערער ברודער העענריק.

דער פערצווייפעלטער פאָטער פון דעם יונגען פערלאָזענעם ווייבעל האָט זיך געווענדעט צו דער אויספאָרשונגס-מאַכט, וועלכע האָט פונאַנדערגעשיקט שטעק-בריף נאָך דעם פערשוואונדענעם אָבער אָהן שום רעזולטאַט. די איינציגע פאָטאָגראַפיע פון דאָמאַנסקי'ן, וואָס איז געשטעלט געוואָרען דער פּאָליציי, איז געמאַכט געוואָרען באַלד נאָך דער חו-פּה. דאָ האָט דאָמאַנסקי פיגורירט צו-זאַמען מיט זיין יונג ווייבעל, אָבער זיין פּנים איז אַרויס ווי פערמאַסקירט, מחמת ער האָט זיך פערשטעלט אַ האַלב פּנים מיט דעם בוקעט בלומען, וואָס ער האָט געהאַלטען אין דער האַנד. צוליב דעם איז טאַקי געווען אונגעהויער שווער איהם אָבצוזוכען.

נאָר אָט איז די וואַרשאָווער פּאָליציי איבעראַשט געוואָרען פון אַנ'אַנדער געשעהעניש.

בעת דער געלד-זאַמלונג, וואָס איז איינגעאָרדענט געוואָרען דורכ'ן וואַר-שאָווער קאָמיטעט פון אַנטי-גאַז פער-טיידיגונג, האָט זיך אין דער פּ. ק. א. געמאָלדען מכלומרשט אין נאָמען פון קאָמיטעט אַ יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס וואַצלאַוו לע-ליוואַקאַניאַ און פאָרגעשלאָגען דער פּ. ק. א. צו קויפען ביי איהם „נאַלעפּקעס". די פּ. ק. אָ. האָט ביי איהם נעקויפט „נאַלעפּקעס" פאַר 510 זלאָטעס.

אין אַ וואָך אַרום האָט עמיץ אין נאָמען פון דעם דערמאָנטען קאָמיטעט טעלעפאָנירט אין דער פּ. ק. אָ. אַז צוליב דעם, וואָס עס איז נויטיג דורכ-צופיהרען אַ געוויסע קאָנטראָל פון די נאַלעפּקעס, וועט אין דער פּ. ק. אָ. קומען אַ ספּעציעלער שליח פון קאָמי-טעט, וועלכען מען בעט אַרויסצוגעבען די איינגעקויפטע „נאַלעפּקעס".

אַזוי ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די טעלעפאָנישע פאָדערונג איז גע-ווען אַ מיסטיפיקאַציע האָט מען דעם שליח, בעת ער איז געקומען אין פּ. ק. אָ. פערהאַלטען און איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי, ער האָט זיך אָנגעגעבען אַלס זיגמונד סטאַס-קעוויטש, לעגיטימירענדיג זיך מיט אַ פּאַס אויפ'ן זעלבען נאָמען.

בעת דער רעוויזיע, וואָס איז דורכ-געפיהרט געוואָרען ביי סטאַטקעוויטש'ן אין דער וואוינונג אויף אַגראַדאָוואַ 32, האָט מען געפונען אַ'אויסלענדישן פּאַס מיט סטאַטקעוויטשעס פאָטאָגראַפיע, אָבער אויפ'ן נאָמען פון פראַנציסעק קאָוואַלסקי, ווי אויך אַ לעגיטימאַציע פון דער רעדאַקציע „גלאָס פּאָלסקי" אויפ'ן נאָמען העענריק דאָמאַנסקי און אויך מיט דערזעלבער פאָטאָגראַפיע פון סטאַטקעוויטש'ן.

די דורכגעפיהרטע אויספאָרשונג האָט נאָך שווערער מיה פעסטגעשטעלט פאָל-גענדע איבעראַשענדע פאַקטען:

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די אַפערע מיט די נאַלעפּקעס איז דורכגע-פיהרט געוואָרען אין פערשטענדיגונג מיט דעם סטודענט וואַצלאַוו קאַניאַ, וועלכער האָט טאַקי געאַרבייט אין קאָ-מיטעט פאַר אַנטי-גאַז פערטיידיגונג.

ווען מען האָט דעם דאָזיגען סטו-דענט אַרויסגערופען אין דער פּאָליציי אויף אַ פערהער, האָט ער זיך מודה גע-ווען, אַז דער מכלומר'שטער סטאַטקע-וויטש איז אין דער אמת'ן זיין ברודער העענריק. דער אמת'ער סטאַטקעוויטש איז נאָר געווען דער חתן פון קאַניאַ'ס שוועסטער, ביי וועלכען העענריק קאַניאַ האָט צוגעגנב'עט דעם פּאַס.

דער אויסלענדישער פּאַס אויפ'ן נאָ-מען פון קאָוואַלסקי'ן איז געווען מייס-טערהאַפט געפעלשט און ווי העענריק קאַניאַ האָט נאָכהער ערקלערט, האָט איהם דעם דאָזיגען פּאַס צוגעשטעלט אַ געוויסער יאַן פונקענשטיין, וועלכען ער האָט וועגען דעם געבעטען, כדי ער זאָל קענען ענטלויפען קיין אויסלאַנד אין פאַל, ווען זיינע שווינדלערייען וועלען ענטדעקט ווערען.

אין רעזולטאַט איז העענריק קאַניאַ-וול. דאָמאַנסקי-סטאַטקעוויטש-קאָוואַלסקי איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה, און די פּאָליציי האָט זיך גענומען זוכען פונקענשטיינען, וועגען וועלכען עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין יאָהר 1926 איז ער געזעסען אין תפיסה אַלס שטראָף פאַר פערקויפען פאַלשע פּאָסט-מאַרקען.

דערווייל איז די פּאָליציי געוואויר-געוואָרען, אַז אין בערלין האָט מען גע-כאַפּט אַ געוויסען סאָסנקאָווסקי מיט קלי-שען צו פעלשען פּוילישע באַנקנאָטען. אין די ווייטערדיגע זוכענישען איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער דאָ-זיגער סאָסנקאָווסקי האָט זיך פריהער אַרומגעדרעהט אין דאַנציג, וואו ער האָט חתונה געהאַט מיט דער רייכער רוסין ברונאַנאַ גינטער און נאָכדעם ווי ער האָט פערשפּילט אין צאָפּאָט אין רולעטקע דעם גרויסען נדן, וואָס ער האָט בעקומען, איז ער ענטלאָפען קיין בערלין.

ווען מ'האָט סאָסנקאָווסקי'ן אָפּגע-שטעלט צו דער פּוילישער גרעניץ און איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פּוילישער פּאָליציי, האָט זיך אַרויסגע-וויזען, אַז דאָס איז טאַקי דער געזוכ-טער פונקענשטיין, נאָכמעהר — עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ער איז עס טאַקי דער לעמבערגער העלד — דער „פּאַן רעדאַקטאָר" יאַן דאָמאַנסקי.

פונקענשטיין שטאַמט פון אַ פאַמיליע, וואָס האָט זעהר אַ פיינעם נאָמען אין דער פּוילישער פינאַנץ-וועלט. די פאַ-מיליע האָט אָבער איבערגעריסען מיט איהם די בעציהונגען, ווייל ער האָט זיך געפיהרט ווי אַ הולטאַי. דער סוף איז געווען, אַז ער האָט אַוועקגעוואָרפען דאָס ווייב און אָנגעהויבען אַ פערברע-כער-קאַריערע.

מיט צוויי יאָהר צוריק, ווען פונקענ-שטיין איז געזעסען אין תפיסה, האָט ער זיך דאָרט בעקענט מיט העענריק דאָ-מאַנסקי, וועלכער איז אויך געווען אַ קאַליע געמאַכטע נשמה, און זיי האָבען ביידע געמאַכט שותפות. נאָכדעם ווי זיי זענען בעפרייט געוואָרען האָבען זיי עס דורכגעפיהרט די לעמבערגער אַפערע.

איצט האָבען זיי ווידער בעקומען אַ שותפות'דיגען דאַך איבער'ן קאָפּ.

שוואַכע פּרעקוועָנץ ביי די נעכטיגע סענאַט-וואַהלען.

ענדעקט מיסבּרויכען ביי די וואַהל-אורנעס.

די נעכטיגע וואַהלען צום סענאַט ביי אונז אין שטאָט האָבען געהאַט אַ גאַנץ אַנדער פּנים ווי די וואַהלען צום סיים, וואָס זענען פאָרגעקומען פאַראַכטאָגען זונטאָג.

קודם-כל דער געוואַלדיגער אונטערשיד אין'ם וועטער, אַנשטאָט דעם הערליכען פריהלינגס-טאָג פון דער פאָריגער וואָך, איז נעכטען געווען אַן׳אמת׳ער ווינטער טאָג מיט פראָסט און אַ שניידיגער ווינד. און דאָס איז טאַקע געווען די הויפּט-שטערונג אין די וואַהלען. נישט די אַגיטאַטאָרען האָט זיך געוואָלט שטעהען פאַר די וואַהל-אַבוואָדען און אַגיטירען און נישט דעם עולם, בעזונדערס דעם עלטערען, האָט זיך געגלוסט צו געהען אין זייערע אַבוואָדען שטיבען.

אַ חוץ דעם איז דער טעמפּעראַמענט-פולער עלעמענט. די יוגענד, געווען אויסגעשלאָסען און דאָס האָט נאָכמעהר אָפּגעשוואַכט די אַגיטאַציע. אויך דער „בונד" און „פּועלי-ציון" האָבען נישט געהאַט זייערע ליסטעס, זיי האָבען נישט אַנטיילגענומען אין דער אַגיטאַציע.

האָט זיך דאָס טאַקע זעהר שטאַרק אָפּגערופען אויף דער וואַהל-פרעקוועָנץ. קיין רייהעס זענען נישט געווען, די מיטגלידער פון די קאָמיסיעס האָבען געגעגעצט און זעלטען ווען ס'איז אַריינבעקומען אַ וועהלער, פרויען-וועהלער זענען געווען זעלטענהייטען, נאָכמיטאָג איז געוואָרען אַ טומעל. מ'האָט אָנגעהויבען צו טראַכטען וועגען מיטלען וואָס מ'דאַרף אָננעמען, אַז די וואַהל-בעטייליגונג זאָל זיין אַ וואָס שטאַרקערע. ס'איז שוין געווען צו שפּעט.

עטליכע וואַהל-קאָמיטעטען האָבען אפילו אויף דער שנעל וועגען דעם ענין אַרויסגעלאָזען ספּעציעלע אויפרופען, אָבער דאָס האָט ווייניג וואָס געהאָלפען. די פרעקוועָנץ האָט זיך נישט פערשטאַרקט.

אין גאַלוט איז געווען רוהיג, ס'האָבען זיך נאָר אַרומגעדרעהט פעראיינזאַמט די אַגיטאַטאָרען פון דער ליסטע נומער 37.

9 אַזייגער אין אָוועָנד האָט מען געשלאָסען די וואַהל-אורנעס און מ'איז צוגעטרעטען צו צעהלען די שטימען.

(—) אין איינגע וואַהל-אַבוואָדען זענען נעכטען בעמערקט געוואָרען פערשידענע מיסבּרויכען. ווען ס'זענען געקומען פערשידענע מענשען שטימען האָט מען זיי געענטפערט, אַז זיי האָבען שוין געשטימט. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ס'האָט שוין אימיצער, פאַר זיי געשטימט.

אין אַ קאָנקרעטען פאַל האָט מען איינעם אַ הויז-בעזיצער, וועלכער האָט געשטימט פאַר עטליכע זיינע לאָקאַטאָרען געכאַפּט ביי דער דאָזיגער שעהנער מלאכה. דאָס איז דער הויז-בעזיצער פון זגערזשער 48 מאיר צידקעוויטש. געגען צידקעוויטש'ן איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פּאָליצייאישער פּראָטאָקאָל.

אַ בלוטיגע שמחה.

איינער דער׳הרגעט און צוויי פערוואונדעט.

אַ בלוטיגע דראַמע האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף באַנקאָווע גאַס אין דער וואוינונג פון דעם לאָקאַטאָר פון דעם הויז ה׳ ברעשטשאַק.

אויף אַ שמחה האָבען זיך צו די ברעשטשאַקס פערזאַמעלט אַ גרעסערע צאָהל געסט. אין אַ געוויסען מאָמענט, ווען די געסט זענען שוין געווען גוט בגילופין האָט צווישען די געסט אויסגעבראָכען אַ געשלעג, צוליב דעם, וואָס איין גאַסט — וואָיטאַש; האָט דעם צווייטען גאַסט — מאַזור—פאָרגעוואָרפען אַז זיין ווייב האָט פאַר דער חתונה געהאַט אַ געליבטען.

בעת׳ן געש"עג איז געלאָזט געוואָרען אין גאַנג געוועהר. עס איז אויפ׳ן אָרט דער׳הרגעט געוואָרען דער זוהן פון הויז-ווירט באָלעסלאַוו מאַיטאַס, און שווער-פערוואונדעט געוואָרען די פרוי ברעשטשאַק און דער עלטער מאַיטאַס.

אונטער די רעדער פון טראַמוואַי

אומגעקומען אַנ׳אומבעקאַנטער.

(—) אויף רוג זשגאַזשקא און נייזאַשעווסקא גאַס איז נעכטען פאָרגעקומען אַ אומגליקס-פאַל, וואָס האָט געקאָסט אַ מענשליך לעבען.

אויף דעם רוג איז אַ בעזונדער לעבהאַפטע בעוועגונג און ווי אויף צו להכעיס, געהט פונקט אויף דעם אָרט, דער טראַמוואַי אַדורך מיט אַ בעזונדערע שנעלקייט.

נעכטען איז אויף דעם אָרט אונטער די רעדער פון דעם טראַמוואַי אַרונטערגעפאַלען אַנ׳אומבעקאַנטער, עס איז ביז איצט נישט געלונגען פעסטצושטעלען ווער דאָס איז געווען. פון אונטער די רעדער האָט מען אַפּויהערגענומען דעם אומגליקליכען איינגאַנצען אַ צושניטענעם.

(—) געהרנעכטען איז אויף זגערזשער גאַס לעבען נומער 38 אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון טראַמוואַי נומער 5 די 31-יעהריגע פייגע גאָטליב (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 26).

יובל פון יואל מאַסטבוים

פייערט לאָדז דעם 21. מערץ.

מיטוואָך, דעם 21. ד. מ. קומט ענדליך פאָר די גרויסע יובילעאום-פייערונג פון יואל מאַסטבוים אין דעם גרויסען זאַל פון פילהאַרמאָניע. אין דעם אָוועָנד נעהמען אַנטייל די בעסטע שריפטשטעלער און קינסטלער, וואָס וואַרשאָ און לאָדז פערמאָגט.

אין נאָמען פון לאָדזער ליטעראַטען-פעראיין בעגריסט דער פאָרזיצענדער רעד. אוגער.

אין נאָמען פון פען-קלוב משה בראָדערזאָן.

אין נאָמען פון סינדיקעט רעד. לאַזאַר פוקס.

ד"ר פריבולסקי בעגריסט אין נאָמען פון לאָדזער „הזמיר".

צו רעדען איבער יואל מאַסטבוים׳ס אַרט שאַפען קומען ספּעציעל פון וואַרשאָ י. מ. ניימאַן—כאַראַקטעריסטיק איבער יואל מאַסטבוים:

יעקב אַפּענשלאַק רעד. פון „נאַשפּשעגלאָנד" — יואל מאַסטבוים דער וויזיאָנער. ש. וואַגמאַן — מאַסטבוים דער אימפּרעסיאָניסט זרבבל — די אַרבייטער טיפּען פון מאַסטבוים׳ס שאַפען. אהרן צייטלין — יואל מאַסטבוים. דער דיכטער יצחק קאַצענעלסאָן גיט אַ פּאָרטרעט פון מאַסטבוים׳ען.

דער אַנסאַמבל פון „אררט" טרעט אַרויס מיט אָריגינעלע נומערען פון טענץ ספּעציעל אַראַנזשירט אויף דאָס טעמאָ פון מאַסטבוים׳ס ווערק אַטאַנץ ווערט אויספיהרען פר. שיינע - מרים „מאַרטאַס גליק", „דאָס רויטע לעבען", אַ טאַנץ, גלאָקען. ה׳ דזשיגאַן ווערט געבען אַ הומאָריסטישע אָבטיילונג צווישען אַנדערע אַ הומאָרעסקע „דער געפאַלענער דעפּוטאַט" געשריבען פון יובילאַר צום אָוועָנד.

דער כאָר פון „הזמיר" טרעט אויף מיט אַ רייהע נומערען פון געזאַנג. יואל מאַסטבוים שליסט מיט אַ רעדע און רעציטאַציעס פון זיינע ווערק: „דאָס גאַסען-מעדעל", „דער שוך-פוצער" א. אַנ.

בילעטען צו בעקומען שוין ביי דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

אָרגאַניזאַציעס פון לאָדז און דער אומגעגענד, וואָס ווילען בעגריסען דאַרפען זיך ווענדען צו ה׳ שולמאַן אין „נייעם פאָלקסבלאַט".

אויפמערקזאַם האַנדווערקער!

אין צוזאַמענהאַנג מיט די זיך דערנעהנטערענדע וואַהלען אין די האַנדווערקער-קאַמערען, איז פעראָרדענט געוואָרען אַ רעגיסטראַציע פון די האַנדווערקער.

די רעגיסטראַציע דאַרף אַדורכגעפיהרט ווערען דורך די מאַגיסטראַטען און די גמינע-אַמטען לויט בעשטימטע אַנקעטעס, וועלכע עס וועלען זיך דאָרט געפונען

אַזוי ווי שטים-רעכט צו די וואַהלען אין די האַנדווערקער-קאַמערען וועלען האָבען נאָר רעגיסטרירטע האַנדווערקער, ליגט אין אינטערעס פון די האַנדווערקער זיך בעצייטענס צו פעררעגיסטרירען

גערעדנקט, אַז אין „תומכי אורחים"

וואַרטען הונדערטער בכבוד׳ע פאַמיליעס אויף אייער שפענדע

„שטילע חופות".

דער לאָדזער יודישער פרויען - שוץ-פעראיין אָרדענט איין אַ פאָרלעזונג איבער דער פראַגע וועגען „שטילע חופות". די פראַגע איז זעהר אַנ׳אָנגעוועהטאָגטע ביי יודען; פיל פרויען זענען שוין פעראומגליקט געוואָרען צוליב די חתונות, וועלכע זענען נישט אַדורכגעפיהרט געוואָרען לויט די געהעריגע פאָרמאַליטעטען. די פאָרלעזונג וועט דעריבער אַרויסרופען דעם געהעריגען אינטערעס.

בעריכטס מיטינגען.

דער וואַהל-קאָמיטעט פון פועלי ציון רופט צוזאַמען אויף שבת 2 בעריכטס-מיטינגען: אינדערפריה אין פילהאַרמאָניע און נאָכמיטאָג אין זאַל איירא-פעיסקי. צוו אַנד. וועלען אַרויסטרעטען זרבבל, ראַטמאַן האָלענדערסקי א. אַנד.

„אררט"

ערפאָלג פון 5-טען פראָגראַם

(—) דאָס 5-טע פראָגראַם אין „אררט" געהט מיט גרויס ערפאָלג בעזונדערס נעהמען ביים עולם אויס די נומערען: זייגערל, מלוה-מלכה, קאָנטאַניסטען, כינעזישע פעהנער א. א.

צו דעם פראָגראַם זענען צוגעגרייט געוואָרען ספּעציעל נייע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען און הענעך קאָנ׳ס מוזיק. ס'איז זיכער, אַז „אררט" וועט ווייטער האָבען דעם ערפאָלג וואָס זי האָט ביז איצט און אויך וועלכען זי פערדינט.

אייערע אייגענע ברידער און שוועסטער

אונטערשטיצט איהר,

ווען איהר שפּענדעט פאַר

„תומכי אורחים"

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַרטיסטען

חנה לערנער און דוד זיידערמאַן

היינט מאָנטאָג, דעם 12-טען, 9 אָוועָנד - גרויסע

פאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל.

„דער ישיבה-בחור"

לעבענס-בילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון זאַלאַטאַרעווסקי.

הויפּט-ראָלען: „ביינישעל"—חנה לערנער; „אביגדור׳ל"—ד. זיידערמאַן.

ס'נעהמען אַנטייל פּרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווילינג. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש.

אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

דער אָנהויב פון די מייסטערשאַפטען אין דער עקסטראַ-ליגע.

הגם דער ווינטער איז נאָך אין פולען גאַנג, פונדעסטוועגען האָבען זיך שוין אָנגעהויבען די היי-יאָהריגע מייסטערשאַפט-קאַמפען פון די פּוילישע עקסטראַ ליגע.

נאָך דעם ווי „יוטשענקאַ" אויס קראָקאָ איז אַראָפּגעפאַלען אין דער צווייטער ליגע, און נאָך דעם ווי דער „פּוילישער פוטבאָל-פערבאַנד, און די „פּוילישע ליגע" האָבען זיך פעראייניגט, זענען אין דער ערשטע ליגע פערצייכענט געוואָרען פאָלגענדע 15 (און נישט 14, ווי ביז אהער) מאַנשאַפטען, די בעסטע אין פּוילען.

„שלעזיען: „1 פּ. ק.", „רוך" און „שלאָנסק".

קראָקאָ: — „קראַקאָוויאַ", „וויסלאַ".

טאָרן: — „ט. ק. ס.".

פּויזען: — „וואַרטאַ".

לאָדז: — „טוריסטען" און „ל.ק.ס.".

וואַרשאָ: — „פּאָלאָניאַ", „לעגיאַ" און „וואַרשאַוויאַנקאַ".

לעמבערג: — „פּאַגאָן", „חשמונאי" און „טשאַרני". — צוזאַמען 15 מאַנשאַפטען, צווישען זיי איין און איינציגע יודישע „חשמונאי" אין לעמבערג.

די היי-יאָהריגע מייסטערשאַפט זאָגט צו ספּעציעל צו זיין אינטערעסאַנט ווייל „קראַקאָוויאַ" וועט האָפענטליך קעמפען צו ערצילען דאָס ערשטע אָרט. „פּאָגאָן" — דער 4 יאָהריגער פּוילישער מייסטער וועט וועלען בעווייזען דאָס, וואָס זיי איז נישט געלונגען ווייטער צו דערהאַלטען דעם מייסטערשאַפט טיטעל אין פערגאַנגענעם סעזאָן וואָס איז געשעהן צוליב אַ סיבה. „1 פּ. ק." אויס שלעזיען וועט אויך ווייזען זיינע שאַרפע נעגעל און וועט שטרעבען צו ערצילען דעם מייסטער-טיטעל. און „וויסלאַ" דער פאַראָיאָהריגער מייסטער וועט בעשטימט קעמפען, כדי זיך נישט צו לאָזען דעגראַדירען.

דאָס איז ווען עס האַנדעלט זיך וועגען די ערשטע פאָר פּרעטענדענטען אויף דעם מייסטער טיטעל. אָבער חוץ זיי, וועלען די איבעריגע מאַנשאַפטען מוזען ערנסט קעמפען כדי וואָס אַ בעסער אָרט צו פערנעמען אין דער טאַבעלע, ווייל די לעצטע 3 מאַנשאַפטען פון דער טאַבעלע וועלען אויטאָמאַטיש אַראָפּפאַלען אין דער נידריגער קלאַס און אין דער עקסטראַ ליגע וועלען בלייבען נאָר 12 קלובען.

דער ערשטער פוטבאָל מעטש אין לאָדז וועט פאָרקומען דעם נאָהנטסטען זונטאָג. עס געהט אויפ׳ן ערשטען פּייער דער מעטש צווישען די צוויי היגע מאַנשאַפטען „ל. ק. ס." און „טוריסטען".

אַלט.

די נעכטיגע מעטשען אין לאָדז.

„טוריסטען" — „פּאָלאָניאַ" (וואַרשאָ)

1:2 (1:1)

די „טוריסטען", וועלכע שפּילען דעם נאָהנסטען זונטאָג דעם ערשטען מייסטערשאַפטס-מעטש מיט „ל.ק.ס.", ווילענדיג זיין דערצו ווי געהעריג צוגעגרייט האָבען אהערגעבראַכט נאָך לאָדז די וואַרשאָווער „פּאָלאָניאַ", כדי צו טרעפען זיך מיט אַנ׳ערנסטען געגנער.

די ערשטע העלפט איז אַבסאָלוט נישט אינטערעסאַנט צוליב דעם שטאַרקען ווינד. ביידע מאַנשאַפטען ערצילען אין דער העלפט צו איין טויער.

אין דער צווייטער העלפט זענען די „טוריסטען" מעהר ביים באַלעם און שאַפען אונטער „פּאָלאָניאַ׳ס" טויער פיל ערנסטע מאָמענטען, אָבער נוצען זיי נישט אויס. דאָס שפּילען איז אַ אָפּענס. דאָס איבערגעוויכט איז וואַקלענדיג. „פּאָלאָניאַ" נוצט נישט אויס אַ עלפמעטער שטויס. אויך די „טוריסטען" האָבען נישט אויסגענוצט אַ פריישטויס.

אַ דאַנק דעם געשאָסענעם טויער אין דער 30 מינוט ערצילען די „טוריסטען" דאָס געווינס, הגם זיי האָבען דערויף נישט פערדינט. אַ רעמי-רעזולטאַט וואָלט געווען אַ אָפּשפּיגלונג פון פערלויף פון שפּילען.

ריכטער — ה׳ רעטיג.

פּובליקום — 500.

פון די שפּילער האָבען זיך אויסגעצייכענט קישעלינסקי „פּאָלאָניאַ׳ס" טויערמאַן און אַל. קוביק ביי די „טוריסטען". קאַראַש האָט געשפּילט זעהר שוואַך.

אַ.

* * *

די איבריגע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע:

„הכח" — „וו. ק. ס." 8:0.

„השמונאי"—„טוריסטען" 8:0.

ווען איהר גיט נישט די זאַמלער פון

„תומכי אורחים"

וויפיל איהר זענט בכח צו געבען, איז עס אויף אייער פעראַנטוואָרטליכקייט.

מעלדונג.

אַכטונג, פריזיער - מייסטער! היינט מאָנטאָג 9 אַ זייגער אָוועָנד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל פּאָלודניאָווע 4 אַ דרינגענדע פערזאַמלונג וועגען שטייער-ענינים און אַנדערע וויכטיגע פראַגען.

706 די פערוואַלטונג.

Dr. med. ST. HEINRICH

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַרניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין א באַזונ. אַטאַנדמע-ויזאַל.

צווישען בערג.

(בריף פון זאקאפאנע).

א קליין - פראווינציעלער וואקזאל-בעל פערענדיגט די איינציגע באהן-ליניע, וואס ציהט זיך שווער דורך די בערג, ארויף צו זאקאפאנע צו, ביז זי שפארט זיך אן מיט איהר סוף אין די סאמע טאטרעס.

עק וועלט.

און אז דו לאזט זיך ארויס פון וואקזאלכעל מיט'ן פאקער און די פארסטנאסען מיט די צעווארפענע ווילעס, וואס דרעמלען זיך געשמאק אונטער ווייערע גראבע שניי פערענעס, — פרעגסטו זיך נאך אלץ: וואו זשע איז דא פארט די בעריהמטע זאקאפאנע?

ווייזט אויס, אז זאקאפאנע האט זיך נאך ווייט נישט אויסגעשטאטישט און איז נאך אלץ א געמיש פון א מין פרימיטיווען האלב שטאטישען האלב דארפישען נאטור - לעבען. איז דא טאקע פריי און ברייט גאט'ס שעהנע, נישט בעריהרטע וועלט.

א שאר נאר, וואס די אלע בערג ארום, מיט זייערע ווייס - בעוואקסענע קעפ האבען זיך אנגעכאפט פאר די פאלעס איינע די אנדערע און פערשטעלען דיר די וועלט פון אלע זייטען. וואו דו ווארפסט נאר א בליק, — איז בארג און בארג!

אנטקעגען מיין פענסטער האט זיך גראר „בעזעצט" דער סאמע געוואנט אליין. דאס איז א מאסיוו פון עפעס א טויזענד וועקס הונדערט מעטער די הויך, אז דו קוקסט זיך גוט צו צו זיינע נאקעטע שפיצען, הויבט זיך פאר דיר אן זייער רעליעף אויספארמירען א ריזיגע מענשליכע פיגור, וואס רוהט אין א שלאפענדיגער נאונאק-פאזע אויף די פלייצעס פון געוואנט, דערפאר האט ער בעקומען ביים פאלק דעם ביינאמען „שלאפענדער ריטער".

און אט דער שלאפענדער ריטער,— דאס איז דער אייביגער לעגענדארער בעהערשער פון זאקאפאנע און די אלע בערג, וואס ליגען איהם צו פוסענס. נישט שטענדיג אבער איז פריי פאר'ן אויג דער שלאפענדיגער ריטער. ס'קומען וואלקענס, פערוויקלען און טוליען איין דעם שלאפענדיגען ריז און פערטיפען נאך שטארקער די סודות'דיגע שטילקייט דארט אויבען, אויבען שפיץ פון געוואנט.

יא, די מענשען קוויקען זיך דא מיט דער פרימיטיוו - רייכער נאטור און ווערדען אליין עפעס נאטירליכער-קינדערישער, ס'ציהט זיי נאר צום שפיל, צום קינדערישען שפיל, מעהר ווי די אלע אנדערע קלוגע מענשליכע פערנעניגענס.

זאקאפאנע איז, ראכט זיך, פרעמדער דער קולט פון טואלעטען. די פשוט'סטע נאר בעקוועמע מלבושים רינגען אלעמען גלייך, מענער און פרויען, די זעלבע הויזען, דער זעלבער סוועדער ארער פעלצעל איז פאר אלעמען. אויב איהר האט געבראכט א איבעריגע פאר הויזען, וועט אייער שכנה'טע מיט פערגעניגען אויסנוצען. דא „הויזען" אלע צווישען זיך זייער גוט און די לאנג-געחלומטע עמאנסיפאציע פון די מענשליכע געשלעכטען איז דא אין זאקאפאנע שוין מקוים געווארען...

א וועטער און א לופט איז דא פלאים! פיינאכט דערגרייכט נאך היינט דער פראסט אפט ארונטער צוואנציג גראר, בעווייזט זיך אבער די זון איבערן לויטערען הימעל, הויבט זי אן גלעטען און צערטלען מיט דער ווארימקייט פון א גוטער מאמען, און ס'איז נישטא, זאג איך אייך, אזא תענוג, ווי צו ווערען אינמיטען ווינטערדיגען פראסט געווארעמט און געצערטעלט פון דער זאקאפאנער זון און ס'זענען נישטא אויך קיין שענערע אויסזיכטען ווי אנצוקוקען די ברייטע בלאנק-ווייסע שניי - פעלדער, וואס מיניען זיך אין מיליאסען בריליאנטען קעגען דער דאזיגער זון.

א כפרה, זאג איך אייך, אלע שטאטטישע גליקען מיט אלע פריוואטע און קהל'שע קאפ - פערדרעהענישען און הארץ-פלאצענישען פאר איין ווינטערדיגער וואך אין זאקאפאנע. שלעכט איז נאר, וואס ניט איטליכען גיט זיך איין אזוי לייכט ארויסצושפייען תיכף די שטאט פון דער נשמה, כדי צו קענען זיך קינדעריש מיטפרייען דא מיט גאטס שיינער וועלט.

אז יודען איז דא אמאל געווען „ענגלענד" און פאר „הינט און יודען" איז אין א סך עפענטליכע און פריוואטע ערטער געווען פערבאטען דער אריינגאנג — ווייסט איהר שוין פון פריהער, אבער אז די דאזיגע שילדלעך געהערען שוין היינט צו די היסטארישע אנטיקען און אונזער יודיש לשון קלינגט העזהדיג הויך איבער די זאקאפאנער גאסען,— דאס ווייסט איהר נאך אפשר נישט. און אז אויף א יודישער פארשטעלונג פון גאר-ריק און לילית, וואס האט געזאלט פארקומען, זענען געווען אויספערקויפט ביז איינעם די פלעצער פון ריין פוילישען טעאטער, און אז מארגען, ביי א פוילישער פארשטעלונג, איז געזעהן קוים א מנין מענשען, — דאס האב איך געזעהן. אזעלכע ציטען, בעוונותינו הרבים, האט זאקאפאנע דערלעבט.

איך האב שוין אויך געזעהן די בעריהמטע „זאוואדי נארטשארסקי", אדער ווי מ'רופט עס דא קורץ די „סקאקעס" וואס זאל איך אייך זאגען? ס'איז כדאי אנצוקוקען! ס'איז א גוואלדיגע עמאציע. מיר זעהען עס אפט אין קינא, אבער עס איז א קינדער - שפיל קעגען דעם ווי דאס איז אין דער אמת'ן.

לאמיר עס פרובירען אייך אויסמאהלען:

אויף א שפוע פון א גאנץ הויכען, ריק-בעשנייטען בארג איז אפגעצאמט א ספעציעלער וועג, וואס לויפט א פאר טויזענד מעטער שטראם בארג אראפ צו. דער מיטען וועג שניידט איבער איבער דער גאנצער ברייט א הילצערנער בנין פון א זעקס מעטער די הויך. מיט איהר הינטערשען טייל לעהנט זיך אן די געביירע הארט אן בארג און בילדעט מיט איהר אויבען דעם המשך פון ווייטערדיגען וועג אויף בארג אראפ. דערפאר מיט איהר פראנט האקט זי איבער מיט איהר גאנצער הויך דעם ראזיגען וועג. און אז ס'קומט אהער מוז מען אדער אראפפאלען, אדער אראפשפרינגען, כדי צו לאזען זיך אין ווייטערדיגען וועג בארג אראפ.

ביים זייט פון דער געביירע איז איינגעארדענט אזא הויכע בודקע, וואו ס'זיצט די זשורי און פונוואנען מ'מעלדעט דורך א מיקראפאן דעם עולם, וואס געפינט זיך גאנץ ווייט אונטען, ווער ס'שפרינגט און דעם רעזולטאט פון שפרונג, אויף א מרחק פון א האלבען קילאמעטער הערט מען גוט דעם מיקראפאן.

די אנטיילנעהמערס פון די פערמעסטונגען קלעטערען ערשט ארויף אויפן סאמע שפיץ בארג. דער מיקראפאן מעלדעט: פלוני בן פלוני! א ציכען. און יענער לאזט זיך מיט ליידיגע הענט אויף זיינע נארטעס פון סאמע אויבען אראפ. ביז ער דערגרייכט דעם אויבען פון דער געביירע איז שוין דער אימפעט פון זיין אראפפליהען א קאלאסאלער און פון ראנד פון דער געביירע שפרינגט ער מיט צולאזענע פליגעל-הענט בארג אראפ ווייטער.

און דא ליגט דער גאנצער כח און די גאנצע קונץ. ביים שרעקליכען אימפעט, פון וועלכען עס ווערט געשטויסען, דארף ער זיך קענען אזוי בעהערשען, אז ער זאל געבען, וואס א ווייטערדיגען שפרונג — און דא זענען שוין דא רעקארד - שפרונגען פון עטליכע און זעכציג מעטער — און דערביי בלייבען אזוי זיכער אויף די פיס, ער זאל קענען אראפפליהען די ווייטערדיגע וועג בארג אראפ.

אויב ס'איז נאך דא א קארק-ברעכערישער ספארט, זענען די „סקאקעס" זיכער די געפעהליכסטע פון זיי. ח"ו, אז מען פערלירט ביים שפרונגען אויף א האר די גלייכגעוויכט, איז דער לעבען דאמאלסט א פרוטה נישט ווערט.

צבי זיידער.

אינטערעסאנטע געריכטס-פראצעסען אין רוסלאנד

(ענדע פון 3-טע זייט).

שווער געגעבען. ביידע זענען געווען אויסגעמאטערט, כאטש פאר'ן לעצטען יאהר איז די מאטעריעלע לאגע זייערע געווען א גאנץ פערזיכערטע. די איינציגע טרייסט, ווי ס'האט געפרואווט פארשטעלען אויפ'ן געריכט קאוואלענקא, איז געווען דאס קינד זייערס. נישט איין מאל האט קאוואלענקא מיט'ן ווייב געוואלט בעגעהן זעלבסטמארד, נאר צוליב דעם קינד האבען זיי דאס נישט געטון.

אין צוזאמענוואוינונג איז געווען א פרוי פון נאך איינעם א סטודענט. זי זאל דאס האבען אראפגעפיהרט פונ'ם „דרך הישר" קאוואלענקא'ס פרוי, וואס האט זיך אנגעהויבען פוצען און האט פערלאזט דאס קינד.

קאוואלענקא האט אין א נערוועזען פאטעטישען טאן דערצעהלט פאר'ן געריכט וועגען זיין רעוואלוציאנערער פערגאנגענהייט, זיין איבערגעבענער ארבייט אין די שטראף-ארגאנען.

דאס אלץ איז, פערשטעהט זיך, גאנץ אויפריכטיג און עס מאכט א רושם, אזוי שנעל אבער ווי קאוואלענקא איז אריבערגעגאנגען צו שילדערען זיין פאמיליען לעבען אין קיעוו, איז, נישט קוקענדיג אויף זיין צובראכענער שטים, וועלכע איז יעדעס מאל איבערגעריסען געווארען מיט א היסטערישען געוויין, דאך געווען קלאר, אז ער מאכט בלויז אנ'אנשטעל.

דער בעשולדיגטער האט די גאנצע צייט פון פראצעס בעמיהט זיך פארצושטעלען זיך, ווי א מענש וואס ליידעט פון נערוועזע קראנקהייטען און וועלכער איז דעריבער נישט פעראנטווארטליך פאר זיינע מעשים. פון דער צווייטער זייט האט ער די גאנצע שולד ארויסגעווארפען אויף דער דערמאנטער פרוי, וועלכע איז זיך שלעכט בעגאנגען מיט'ן קינד, און ער, קאוואלענקא, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס ער איז געווען א הארטער מענש, און ער האט אפילו זיינע אייגענע צוויי ברידער קאנטר-רעוואלוציאנערען דערשאסען, האט ער דאך אזוי ליב געהאט דאס קינד.

קאוואלענקא האט געזוכט אויסצומיידען די פראגע וועגען אייפערזוכט. אויפ'ן געריכט איז אבער פעסטגעשטעלט געווארען, אז קאוואלענקא האט נאכגעשפירט די פרוי זיינע אויף יעדען טריט. געפייניגט זי, נישט דערלאזען צו געזעלשאפטליכער ארבייט, אפט גע'שכור'ט און די פרוי געשלאגען. קלאגען זיך אויף זיין מאטעריעלער לאגע האט ער נישט געהאט וואס. 160 רובל א חודש, וועלכע ער און די פרוי האבען געקריגען, איז געווען גענוג צום לעבען. די חברים האבען זיך צו איהם גוט בעצויגען. די סטודענטישע סביבה איננאנצען גענומען איז נישט געווען אזא, וואס זאל שאפען א באדען פאר אזעלכע ווילדע מעשים.

דאס געריכט האט געפונען, אז קאוואלענקא איז שולדיג אין דערמארדען זיין פרוי צוליב אייפערזוכט און האט איהם פערארטיילט אויף 8 יאהר טורמע.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

אין הויף פון לעצטען צאר

טאג-בוך פון דער הויפדאמע אננא ווירובאווא.

יודיש—ל. בראנט.

33)

6. 9.

כ'האב תמיד פיינד געהאט איליאדאר'ן און בעזונדערס איצט! מיין פאטער האט דערצעהלט, אז נעכטען האט איליאדאר צוגעשיקט א בריף, אין וועלכען ער בעשרייבט די אומריינע בעציהונגען פון זקן מיט מאריא איוואנאוונא. און איך ווייס, אז אלץ, וואס ער שרייבט, איז רכילות, כדי צו בעשמוצען דעם זקן.

מיט מאריא איוואנאוונא איז די מעשה געווען אזוי:

זי, אלס די בעסטע בעטערין פון זקן, נעהמט איהם קיינמאל נישט אויף ביי זיך, סיידען — ווען מ'געהט פון מאמא. ער ברענגט איהר עפעס פאר'ן קליינטשיגען דאס מאל איז אויך אזוי געווען, מאריא איוואנאווא איז אוועק, בעת דער קליינטשיגער איז געשלאפען. ס'איז געקומען דער זקן, ווען די טיר האט זיך געעפענט און דער קליינטשיגער איז אריינגעקומען, (ער האט איבערגעלאזט זיין שפילצייג ביי מאריא איוואנאוונא אויפ'ן בעט), האבען זיי איהם נישט בעמערקט. א דערשראקענער האט ער א געשריי געטון.

ס'איז געקומען דער פאטער אלעקסאנדער (הויף-גלח). דער קליינטשיגער האט זיך צו איהם איינגעהערט, אבער די גאנצע צייט האט ער זיך בעקלאגט אויף קאפ-ווערטאג. מאריא האט גערופען דעם זקן, אבער דער קליינטשיגער האט גענומען שרייען:

— איך וויל נישט! ער וועט מיך שטיקען, אזוי ווי ר'האט געשטיקט מאשע'ן!

און דאס איז בעזונדערס אונאנגענעהם געווען דערפאר, וואס פאטער אלעקסאנדער איז געווען בשעת מעשה. ער איז איינגיכען אוועק. דער זקן האט גענומען גלעטען דעם קליינטשיגען איבער'ן קאפ, דער קאפוועהטאג איז ביי איהם פאריבער און ער האט גענומען ארומשפרינגען איבער'ן צימער ווי א פייגעלע.

7. אקטאבער.

ווי אזוי איז וועגען דעם געוואויער געווארען איליאדאר? קען מען דען דאס פערשטעהן? אויערען און אויגען זענען דא אומעטום. מ'קוקט נאך אויף טריט און שריט, און אלץ בעשמוצט מען, אלץ פערמיאוסט מען. ס'איז גארנישט פון זיי זיך אויסצובעהאלטען.

10. אקטאבער — 11.

נעכטען האט מאמא געזאגט:

— ווען ס'האט אין אנהויב פון קריג מיט יאפאן אנגעהויבען צו שמעקען מיט דעם דאזיגען אומגליקליכען בונט, וועלכען זיי רופען אן רעוואלוציע...

אגב — מאמא זאגט שטענדיג: „אין רוסלאנד קאן קיינמאל נישט זיין קיין רעוואלוציע, עס קאן נאר זיין א בונט... און א בונט דארף מען דערשטיקען מיט נאהייקעס, ווייל א געשמיסענער כאלאפ איז דער בעסטער ארבייטער!" איך וואלט נישט זאגען, אז אין דעם פאל איז מאמא בעזונדערס ווייטזיכטיג, אבער איך קעהר זיך אום צו איהר דערצעהלונג — אלזא — זאגט מאמא — בעת'ן יאפאנישען קריג איז פארגעלעגט געווארען צו גרינדען עפעס עהנליכעס צו א סירטע זשענעראל [1]) און די זאך איז איבערגעגעבען געווארען קאמיסאראוו'ן [2]) צו ארגאניזירען.

בעזונדערס גרויס איז געווען די בעדייטונג פון דעם ביורא בעת'ן

מאמא זאגט, אז ער האט ארויסגעוויזען אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען. די גאנצע אויסלענדישע שיפרירטע קארעספאנדענץ איז ווי אין א מאגישען לאמטערן פערבייגעגאנגען פאר אונזערע רעגירונגסלייט, וועלכע האבען נאר געדארפט מאכען די געהעריגע אויספיהרונגען. ער האט ארויסבעקומען צעהנערליי שיפרען: דעם אמעריקאנישען, יאפאנישען, כינעזישען א. א. די ארבייט איז געגאנגען וואונדערבאר, נאר עמיצער האט פערראטען, און מ'האט געמוזט אלצדינג ליקווידירען. און אט, מיינט מאמא, אז קאמיסאראוו האט אלץ אליין איינגעארדענט און אליין האט ער אויך אלץ צושטערט. ווייטער זאגט מאמא:

— דערזעלבער מענש האט צונויפגעשטעלט און געדרוקט פראקלאמאציעס וועגען פאגראמען אויף יודען [3]), און ווען אלץ איז בעוואוסט געווארען, האט ער דעם טאפ מיט קויהלען איבערגעקעהרט אויף א פרעמדען קאפ.

(פארטזעצונג קומט).

---

[1]) אפטיילונג פון פראנצויזישען אינערן-מיניסטעריום, וועלכע האט געהאט אכטונג צו געבען אויף די געזאנדשאפטען און קריגס-אגענטען (קאנטר-שפיאנאזש).

[2]) מיכאיל סטיעפאנאוויטש קאמיסאראוו, גענ.-מאיאר, געוו. וויצע-שעף פון דער פעטערבורגער אכראנע. כוואסטאוו'ס און ביעלעצקיס אגענט ביי ראספוטינען. אין יאהר 1904, אין אנהויב פון רוסיש-יאפאנישען קריג, האט קאמיסאראוו, וועלכער איז נאך דעמאלט געווען א ריטמייסטער, ארגאניזירט ביים פאליציי-דעפארטאמענט א ביורא, כדי צו אבסערווירען די אויסלענדישע געזאנדשאפטען און קריגס-אגענטען. די ארבייט איז געווען זעהר א קאנספיראטיווע און קאמפליצירטע (בלויז דער כינעזישער שיפר האט ענטהאלטען 6 בענדער). עס זענען בעארבייט געווארען 12 שיפרירען פון פערשידענע מלוכות. אלע דאקומענטען, פאפירען און שיפרען פלעגט מען יעדע נאכט צושטעלען צו קאמיסאראוו'ן אהיים; ער אליין האט געוואוינט אונטער א פרעמדען נאמען אלס אויסלענדער. דארט פלעגט מען די דאקומענטען פאטאגראפירען און אינדערפריה אפטראגען אין פאליציי-דעפארטאמענט, ווייל קאמיסאראוו האט נישט געוואלט ריזיקירען איבערצולאזען די פאפירען ביי זיך, מורא האבענדיג פאר א פלוצלינגער רעוויזיע לויט דער פאדערונג פון וועלכער ס'איז געזאנדשאפט. שליסען דעם שלום צווישען רוסלאנד און יאפאן אין פארסטמוט (אמעריקא): קאמיסאראווס ביורא פלעגט געוואויער ווערען די אמעריקאנישע בעדינגונגען (פרעזידענט רוזוועלט איז געווען פערמיטלער ביי די אונטערהאנדלונגען) פריהער, איידער דער אמעריקאנער באטשאפטער אין פעטערבורג. אין יאהר 1906 איז דעם רוסישען געזאנדטען אין ענגלאנד געמאכט געווארען אנ'אנפראגע בנוגע דעם ביורא, און מ'האט געמוזט דאס ביורא ליקווידירען.

[3]) אין זיינע „זכרונות" דערצעהלט וויטע, אז קאמיסאראוו האט לויט זיין אייגענער איניציאטיוו געדרוקט פאגראם-פראקלאמאציעס, וועלכע פלעגען דערנאך מאסענווייז פערשפרייט ווערען אויף דער פראווינץ. געדרוקט האט מען די פראקלאמאציעס אויף מאשינען, וואס זענען קאנפיסקירט געווארען אין געהיימע רעוואלוציאנערע דרוקערייען. קאמיסאראוו'ס דרוקעריי האט זיך געפונען אין די קעלערען פון פאליציי-דעפארטאמענט. וויטע איז אמאל צופעליג אריינגעפאלען אין דער דרוקעריי בעת'ן דרוקען די פראקלאמאציעס. בעת'ן פערהער דורך דער אויסערגעוועהנליכער אויספארשונגס-קאמיסיע (אין מאי 1917) האט קאמיסאראוו בעהויפט, אז בלויז איין מאל האט ער געדרוקט אנ'אויפרוף צו די סאלדאטען נאכ'ן אנפאל פון די לאטישען אויף א קאוואלעריע-אפטיילונג אין טוקום, אין יאהר 1905.

לאָדז. 12 מערץ 1928.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 12 מערץ 1928.

פאַר עמיגראַנטען

אַ קנאַפּע טובה.

דער געזעץ-פּראָיעקט (ביל), וואָס איז נעכטען אָנגענומען געוואָרען אין אַמע-ריקאַנער סענאַט און לויט וועלכען פרוי-ען און קינדער פון דעקלאַראַנטען קרי-גען די פּריווילעגיע צו זיין די ערשטע ביי דער אויסטיילונג פון וויזעס, אין די גרעניצען פון דער קוואָטע — מוז פערעכנט ווערען פאַר גאָר אַ קנאַפּער ישועה.

דער ביל דאַרף דורכגעהן דאָס רע-פּרעזענטאַנטען-הויז, כדי צו ווערען אַ געזעץ, אוז עס איז נאָך פאַרהאַן אַ מעגליכקייט, אַז דאָרט זאָל ער פער-שלעפּט אָדער גאָר פערגעסען ווערען, נאָר אַפילו ווען דער געזעץ זאָל שוין אריין אין קראַפט, וועט דערפון די גרויסע מאַסע אימיגראַנטען אויך נישט געהאָלפען.

וואָרים דער ביל בעוואָרענט, אַז צו-ליב איהם זאָל קיין איינציגער אימי-גראַנט נישט צוגעגעבען ווערען צו דער קוואָטע. די איצטיגע קוואָטע בלייבט פולשטענדיג ווי זי איז, אָהן דער מינד-סטער ענדערונג. נאָר וואָס דען — די גאָר נאָהענטע קרובים פון די דעקלאַ-ראַנטען וועלען קריגען אַ „פאָרצוג" אין דער עקזיסטירענדער קוואָטע.

וואָלט כאָטש די דאָזיגע קוואָטע געווען אַ גרויסע, וואָלט דער דאָזיגער „פאָרצוג" געהאַט אַ שטיקעל בעדיי-טונג. פ ר י ה ע ר וואָלטען אריין די פרויען און קינדער פון די אימיגראַנ-טען און ד ע ר נ אָ ך וואָלטען אריינ-געלאָזט געוואָרען די אַנדערע, אָבער עס איז דאָך לעכערליך צו רעדען וועגען דעם גאַנצען עסק, ווען מען בע-טראַכט, אַז, למשל, די קוואָטע פאַר פוילען און רוסלאַנד איז שוין איצט אַזוי פערשווינדענד קליין, אַז זי האָט פשוט נישט קיין פּלאַץ אַפילו פאַר אַ טייל פון די פרויען און קינדער, וועמעס מענער און עלטערן געפינען זיך שוין אין אַמעריקאַ. היינט וואָס פאַר אַ זין קאָנען שוין האָבען די אַלע רייד וועגען „פריהער" און „שפּעטער", אַז אַפילו די, וואָס דאַרפען שוין קריגען דעם „פאָרצוג", לאָזט מען אויך וואַר-טען יאָהרען לאַנג, ביז עס קאָן קומען זייער שאַנס אריינצוקומען אין לאַנד?

דער איינציגער אויסוועג פון דער אומדערטרעגליכער לאַגע וואָלט געווען — אריינצולאָזען די פרויען און קינדער פון דעקלאַראַנטען א ו י ס ע ר דער קוואָטע. אויף אַזאַ אופן וואָלט מען איינמאָל פאַר אַלעמאָל געקאָנט לייזען דעם אָנגעווייטאָגטען פּראָבלעם פון די צעריסענע אימיגראַנטען-פאַמיליעס. אָבער דאָס וואָלט געהייסען עפענען אַביסעל ברייטער די טויערען פון לאַנד, לאָזען זיך עפּעס אָראָפּדינגען פון דעם מאַקסימום פון דעם אַנטי-אימיגראַציע-פּראָגראַם — און דערצו זענען נאָך די „אימיגראַנטען-פריינד" נישט אינגאַנצען גרייט.

גיט מען דערווייל אַ „פאָרצוג". און פאַרוואָס נישט? קאָסטען קאָסט דאָס דאָך סיי-ווי-סיי גאָרנישט. די אימיגראַ-ציע ווערט דערמיט נישט גרעסער, נישט פרייער, און דערווייל קאָן מען מאַכען אַנ'אָנשטעל, אַז מען טוט אימיצען אַ טובה. און נישט אומזיסט זאָגט זיך אין בעריכט וועגען ביל, אַז זיין פאָרגע-שלאָגענע הנחה האָט זיך נישט אָנגע-שלאָגען אָן קיין שום שטערונג אין סענאַט, ווייל וועמען שטערט זי און וועמען העלפט זי?... נ. י. ט.

קומט אַקעגען מיט אייער שפּענדע פאַר דער פּסח-אַקציע „תומכי אורחים"

ווי אזוי קומען פאַר די אינטעליגענץ-עקזאַמענס?

אינטערוויאו מיט'ן אַמעריקאַנער קאָנסול.

וואַרשאַ (י.ט.א.) דער י.ט.א.-פער-טרעטער האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט דעם אַמעריקאַנער קאָנסול אין וואַרשאַ ה' לעגאַרד וועגען פערשידענע אַקטוע-לע עמיגראַציע'פּראָבלעמען און הויפּט-זעכליך וועגען די אַזוי-גערופענע אינ-טעליגענץ-עקזאַמענס. אינ'ם געשפּרעך האָט זיך אויך בעטייליגט דער הויפּט-אַרצט פון קאָנסולאַט דר. ר. פּראָטער און דער געהילפס-אַרצט ד"ר י. ה. רייכאַרד.

בעת'ן בעריהרען די פראַגע פון די אינטעליגענץ-עקזאַמענס, וועלכע זענען אַזוי פיינליך פאַר די עמיגראַנטען, האָט מען דעם י. ט. א.-פאָרשטעהער פערזי-כערט, אַז עס איז פאַרהאַן אַ האָפנונג, דאָס אין דער דאָזיגער פראַגע זאָל אריינטרעטען אַ פערלייכטערונג. די רע-גירונג פון די פעראייניגטע שטאַטען פיהרט איצט דורך אַ ברייטע אויספאָר-שונג וועגען נאָרמאַלען גייסטיגען צו-שטאַנד פון פערשידענע ראַסען און נאַ-ציאָנאַליטעטען. די דאָזיגע אויספאָר-שונג וועט אינגיכען פערענדיגט ווערען און דאַן וועלען אויפ'ן סמך פון די רע-זולטאַטען פון דער אויספאָרשונג גע-מאַכט ווערען פערשידענע פערלייכטע-רונגען.

דער הויפּט-אַרצט ד"ר פּראָטער האָט דערביי קאַטעגאָריש אָפּגעלייקענט, אַז איצט ווערען געשטעלט די עמיגראַנטען אַזעלכע נאַרישע פראַגען, ווי למשל, וויפיל פעדערן עס האָט אַ גאַנז וכדומה. דר'. פּראָטער האָט פערזיכערט, אַז די אַלע 27 פראַגען, וואָס זענען אָנגעווי-זען געוואָרען אינ'ם מעמאָראַנדום, וואָס דער „היאַס" האָט צוגעשטעלט דער רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאַטען אין וואַשינגטאָן, האָבען זיך אַרויסגעווי-זען אַלס פולקאָם אויסגעטראַכטע. בלויז 5 פראַגען זענען עהנליך צו די, וואָס ווערען ווירקליך געשטעלט די עמיגראַנ-טען בעת די אינטעליגענץ-עקזאַמענס. אָבער קיינמאָל ווערט די עמיגראַנטען נישט געשטעלט קיין אַבסורד-פראַגען.

דר. פּראָטער האָט אויך אויפמערק-זאַם געמאַכט אויף דעם טייל פונ'ם מעמאָראַנדום פון „היאַס", וואו עס רעדט זיך וועגען דער נעגאַטיווער בע-ציהונג צו די יודישע עמיגראַנטען מצד דעם קאָנסולאַט-דאָלמעטשער אין וואַר-שאַ. אַלס דאָלמעטשער אין אַמעריקאַ-נער קאָנסולאַט איז אָנגעשטעלט פרל. וויינגאַרטען, וועלכע האָט יאָהרענלאַנג געאַרבייט אין „היאַס" און זי האָט נישט קיין שום פעראורטיילען צו די יודישע עמיגראַנטען.

בעת'ן געשפּרעך האָט דר. פּראָטער אויך אויסגעדריקט זיין וואונדער, וואָס די „יעאַס"-פאָרשטעהער אין וואַרשאַ האָבען זיך צו איהם קיינמאָל נישט גע-ווענדעט אויף אַרומרעדען די אָנגעווער-טאָגטע פראַגע פון די אינטעליגענץ-עקזאַמענס.

צום סוף פון געשפּרעך האָט דער הויפּט-אַרצט דר. פּראָטער ערקלערט, אַז לויט'ן רעגולאַמין דאַרף יעדער עמיג-ראַנט ענטפערען אויף 100 געשטעלטע פראַגען. אויב דער עמיגראַנט ווייס נישט, וואָס צו ענטפערן אָדער ענט-פערט נישט ריכטיג נאָר אויף אייניגע פראַגען ווערט דאָס נישט גענומען אין בעטראַכט. דער עיקר האַנדעלט זיך, צי דער עמיגראַנט אָריענטירט זיך אין ס'רוב געשטעלטע פראַגען. די עמיגראַנ-טען דאַרפען הויפּטזעכליך געדענקען דאָס זיי זאָלען זיך נישט שרעקען פאַר די עגזאַמענס, און ענטפערען זאַכליך אָהן אויפרעגונג.

אָבקלאַנגען פון דער וואַרשעווער שחיטה-פראַגע אין ניו-יאָרק.

ניו-יאָרק, (יט"א) די ידיעה, אַז דער וואַרשאָווער מאַגיסטראַט האָט בע-שלאָסען זיך צו ווענדען צו אַלע גרויסע שטאָט-פערוואַלטונגען אויף דער וועלט, צוו. אַנדערען אויך צו דער ניו-יאָרקער שטאָט-פערוואַלטונג מיט אַנ'אָנפראַגע וועגען דעם אופן פון שעכטען בהמות האָט געהאַט אַ שטאַרקען אָפּקלאַנג אין דער יודיש-אַמעריקאַנער פּרעסע. דער „מאָרגען-זשורנאַל" ווידמעט דעם ענין אַ לענגערען אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז וואַרשאַ, וואו דער יודישער ישוב איז פיל על-טער ווי אין ניו-יאָרק, ווענדט זיך וועגען יודישע ענינים צו ניו-יאָרק.

די לעמבערגער „עלעגאַנטע יוגענד".

די „גלאָס פּראַוודי" שרייבט וועגען די סטודענטען עקסצעסען אין לעמבערג:

די מאַמעס קינדערלעך אין גאָלדענע היטעלעך האָבען די לעצטע צוויי וואָ-כען פּראָדוצירט אַ רייהע כוליגאַנישע דעביוטען, וועלכע שענדען דעם בכבוד'ן נאָמען פון דעם פוילישען אַקאַדעמיקער. די אַנטי-מלוכה'שע אַרויסטרעטונגען, צו-זאַמענשטויסען מיט דער פּאָליציי, עקס-צעסען איבער דער הילפלאָזער בעפעל-קערונג וועלען אויף לאַנג בלייבען אַ מיאוס'ער פלעק אויף דער געזעל-שאַפטליכער מיינונג איבער די סטו-דענטען. מ'מעלדעט אונז אָבער, אַז די לעקציעס פון גוטער ערציהונג, וועל-כע די סטודענטען האָבען בעקומען פון די פּאָליציאַנטען, האָבען ערפאָלג. צווישן דער „עלעגאַנטער יוגענד" הויבט זיך אָן אַ פּראָצעס פון אויסניכטערונג. זיי פערשטעהען שוין איצט, אַז די „פערשאָלטענע סאַנאַציע" וועט נאָך לאַנג בלייבען ביי דער מאַכט און דעריבער זענען זייערע קאַריערעס און פּאָסטענס נאָכ'ן פערענדיגען דעם סטודיום אין געפאַהר.

די חרטה קומט אָבער אויף אַ וואונ-דערליך-ציניש'ן אופן.

„דאָס וועט אָבער גאָרנישט העלפען, ענדיגט דער „גלאָס פּראַוודי", — כדי אריינצוקומען אין אונזערע רייהען מוז מען האָבען אונטער זיך יאָהרען פון אידעאישער און אָנגעשטרענגטער אַר-בייט".

אינטערעסאַנטע געריכטס-פּראָצעסען אין רוסלאַנד.

אַ פרוי מיט אידעען.

אין „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ" געפינט זיך אַנ'אינטערעסאַנטע בעשרייבונג פון אַ פּראָצעס, וואָס איז פאָרגעקומען אין איי-נעם פון די פּעטראָגראַדער געריכטען. אָט ווי דער קאָרעספּאָנדענט בעשרייבט דעם פּראָצעס:

„איך האָב איבערגעלעזען אין צייט-טונג, אַז איהר דאַרפט האָבען אַנ'ער-ציהערין פאַר אייערע קינדער, בין איך געקומען פאָרלייגען אייך מיין דינסט.

„דער בירגער ס. האָט שנעל בע-טראַכט די אומבעקאַנטע, וועלכע רעדט מיט אַ לייכטען פוילישען אַקצענט. זי איז אַ שעהנע שאַטענקע, מיט גראָהע אויגען, און מען וואָלט איהר לייכט גע-קענט אָננעמען פאַר אַ אַריסטאָקראַטישער דאַמע ווען... ווען נישט איהרע צוריי-סענע שיך, דער אָפּגעקראָכענער אַלט-מאָדישער מאַנטעל און דאָס אַלטע הי-טעלע.

„דער בירגער ס. האָט גענומען ביי דער אומבעקאַנטע איהר פּאַספּאָרט אויף דעם נאָמען פון יעלענאַ גרישינאַ און האָט פערפיהרט מיט איהר אַ געשפּרעך וועגען די מעטאָדען פון ערציהונג. עס האָט זיך אַרויסגעצייגט, אַז זי קען אַכט שפּראַכען. ער האָט איהר ערקלעהרט, אַז ער וואָלט זעהר געוואָלט, אַז זיינע קינדער זאָלען קענען כאָטש אַביסעל פּלאַפּלען אויף פראַנצויזיש. זי האָט איינגעשטימט, אַז פראַנצויזיש איז די שעהנסטע און מוזיקאַלישסטע שפּראַך אין דער וועלט און זי האָט זיך אונ-טערגענומען אין צוויי וואָכען צייט אויסצולערנען די קינדער צו ריידען פראַנצויזיש.

„— אָט דאָס איז אַ פרוי מיט אי-דעען — האָט אין אָווענד דער בירגער ס. מיט בעגייסטערונג געזאָגט צו זיין פרוי. מיט אַמאָל האָט אַ קלונג געטון דער טעלעפאָן און מען האָט איהם גע-מעלדעט, אַז די נייע ערציהערין איז, אַרונטערגעהענדיג פון טראַמוואַי גע-פאַלען און זיך אויסגעלונקען אַ פוס, און זי געפינט זיך איצט אין שפּיטאָל נאָר זי האָפט אין אַ דריי טעג אַרום געזונט צו ווערען און קומען צו דער אַר-בייט. אין אַ דריי טעג איז די ערציהע-רין ווירקליך געקומען, אָבער מען האָט איהר קוים געקענט. זי איז געווען אָנ-געטון אין אַ פּראַכטפולען מאַנטעל פון דער לעצטער מאָדע, אין אַ שעהן קלייד, און וואונדערבאַרע שמוק.

דאָס איז אַ מתנה, וואָס איך האָב בע-קומען פון מיין טאַנטע — האָט זי ער-קלערט — איהר ווייסט דאָך מען דאַרף ענטוויקלען ביי די קינדער דעם עס-טעטישען געשמאַק...

„אין אָווענד האָט דער בירגער ס., געהענדיג מיט דער פרוי אין טעאַטער, דעם גאַנצען וועג גערעדט מיט בע-גייסטערונג וועגען דער נייער ערצי-הערין.

„— דו פערשטעהסט — האָט ער גע-זאָגט — פרויען מיט אידעען זענען דאָך פאַרהאַן אַזוי ווייניג אין אונזער אָרימען און אונקולטורעלען לאַנד.

„קומענדיג פון טעאַטער, שפּעט ביי-נאַכט, זענען מאַן און פרוי די ערשטע זאַך אריין אין צימער צו די קינדער, געוואויר ווערען זיי. די קינדער זענען רוהיג געשלאָפען אין זייערע בעטלעך. אָבער וואו איז די ערציהערין? זיי האָ-בען איהר אַרומגעזוכט אין אַלע צימע-רען און נישט געקענט געפינען. אריינ-קוקענדיג צו זיך אין צימער, האָבען זיי דערזעהן, אַז די פערשפּאַרטע טירען זע-נען געווען אָפען און זייער גאַנצע האָב און גוטס — די צירונג, די וועש, די קליידער — אַלץ איז פערשוואונדען. אויפ'ן דיל האָט זיך געוואַלגערט דער פּאַספּאָרט אויפ'ן נאָמען יעלענאַ גרי-שינאַ, און אַ בריף פון איהר טאָכטער מוסיאַ.

„— אָט האַסטו דיר אַ פרוי מיט אידעען!...

„די פרוי איז ווי אין וואַסער אַריין, פון דער טאָכטערס בריוועל האָט מען זיך אָבער דערוואוסט, אַז דער אמת'ער נאָמען פון דער „ערציהערין" איז נאָר נישט גרישינאַ, נאָר סאָקאָלאָווסקאַיאַ. מען האָט איהר אָנגעפאַנגען זוכען, און אין אַ קורצע צייט אַרום האָט מען איהר אַרעסטירט אין מאָסקווע, נאָכדעם ווי זי איז אָנגעקומען דאָרט אַלס „ערציהע-רין" אין אַנ'אַנדער הויז און האָט דאָרט אויך אין דריי טעג אַרום, בע-ראַבעוועט דאָס הויז, עס איז אויך קלאָר געוואָרען די געהיימניספולע געשיכטע מיט דעם „טראַמוואַי" און מיט'ן „שפּיטאָל". סאָקאָלאָווסקאַיאַ איז איינפאַך אָנגעקו-מען אַלס אַנ'„ערציהערין" אויף דריי טעג צו אַ געוויסער פרוי, זי האָט דאָרט בעראַבעוועט דאָס הויז און דערנאָך איז זי געקומען צום בירגער ס.

אויפ'ן געריכט האָט זי זיך מודה געווען אין אַלע איהרע מעשים. אויף דער פראַגע וועגען די מאָטיווען, וואָס האָבען איהר געטריבען צו רעש, האָט זי געענטפערט מיט שטאָלץ:

— איך בין נישט קיין גנב'טע ה' ריכטער, איך בין בלויז אַ פרוי מיט אידעען. יאָ, יאָ, איך האָב געהאַלטען, אַז די ציהרונג געפינען זיך נישט אין די ריכטיגע הענד. איז דאָס דען גנבה, ווען איך האָב עקספּראָפּריאירט ביי די בורזשואַען דאָס, וואָס איך האָט נויטיג געהאַט פאַר מיר און פאַר מיינע שווינד זיכטיגע, אויסגעמאַטערטע קינדער? אַלס אַ פרוי מיט אידעען, האָב איך נישט געקענט ניט ענטריסטעט ווערן, ווען איך האָב געזעהען, אַז די בורזשואַען האָ-בען אַזוי פיל וועש, קליידער, און מאַנט-לען, אין דער צייט ווען איך, אַ קולטור-רעלע און געבילדעטע דאַמע, בין אָרומ געגאַנגען אין אַלט-מאָדישע קליידער, ווי אַנ'איינפאַכע שלעפּערקע. און פאַרוואָס זאָלען עפּעס מיינע טאַלאַנטפולע קינ-דער אַרומגעהן אָפּגעריסענע און אָפּגע-שליסענע אין הונגערען, ווען אַרום איז פערהאַן אַזויפיל רייכטום? אַלס אַ מו-טער האָב איך אַנדערש נישט געקענט האַנדלען. אַלס אַ פרוי מיט אידעען, האָב איך געהאַלטען, אַז איך קען מאַ-כען אַ בעסערען נוצען פון די אַלע גו-טע זאַכען ווי די בורזשוען. אָבער איך בין נישט קיין גנב'טע, איך בין בלויז אַ פרוי מיט אידעען."

דאָס געריכט האָט אָבער איהר אָנער-קענט אַלס אַ גנב'טע. נאָר צוליב דער אַמנעסטיע, האָט מען איהר בעפרייט פון שטראָף".

אַ סענסאַציאָנעלער משפט איבער אַ קאָמוניסט וואָס האָט ערמאָרדעט זיין פרוי אויס אייפערזוכט.

דעם מאָסקווער „עמעס" שרייבט מען פון קיעוו:

„דאָס איז געווען נישט קיין געוועהנ-ליכער ענין. ער האָט אויפגערודערט די גאַנצע היגע שטודירענדע יוגענט.

פאַר'ן געריכט איז געשטאַנען דער סטודענט קאָוואַלענקאָ פונ'ם לאַנדווירט-שאַפטליכען אינסטיטוט. ער איז אָנגע-קלאָגט געוואָרען פאַר ערמאָרדען זיין פרוי צוליב אייפערזוכט. קאָוואַלענקאָ איז אַ פּאַרטיי-מיטגליד, אַנ'אַקטיווער קאָמוניסטישער טוער, אַנ'אַקטיווער אָנ-טיילנעמער אינ'ם בירגער-קריג.

דער מאָרד איז פאָרגעקומען אין דער צוזאַמענוואוינונג פונ'ם אינסטיטוט. קאָ-וואַלענקאָ האָט געוואוינט מיט זיין פרוי און קינד אין קיעוו אין משך פון פיר יאָהר. דאָס פאַמיליען-לעבען זיי-נער איז געווען נישט קיין געוועהנליכער: שטענדיגע קריגעריי צווישען מאַן און ווייב. קאָוואַלענקאָ פלעגט די פרוי שלאָ-גען און האָט זי נישט צוגעלאָזט צו גע-זעלשאַפטליכער אַרבייט, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זי האָט דערצו געשטרעבט — דאָס איז נישט פאַר דיר. — פלעגט ער זאָגען.

מיט דער צייט איז נאָך צוגעקומען די אייפערזוכט. די פרוי קאָוואַלענקאַ האָט זיך גענומען 12 אַבאָרטען (קינסט-ליכע פעילס). געהיילט זיך פון פרויען-קראַנקהייטען. קאָוואַלענקאָ אַליין איז ביז שפּעט אין דער נאַכט געווען פער-טון אין געזעלשאַפטליכע אַרבייט. ביי-נאַכט פלעגט ער לערנען. די לימודים האָבען, ווי ס'ווייזט זיך אויס, זיך איהם

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

לאָדז
12 מערץ 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז
12 מערץ 1928

12
מאָנטאָג
כ
אדר תרפ"ח

מערץ
זון-אויפגאנג 6.04
זון-אונטערגאנג 5.28
לענג פון טאָג 10.37

געשמדט און צוריק געוואָרען איד

זיין זוהן לעבט 15 יאָהר אַלס קריסט, יעצט וויל ער אויך ווערען א יוד.

סענסאַציאָנעלע ראָמאַנטישע פּאַסירונג צווישען אַ יודישען בחור און אַפּריץ'ס טאָכטער.

צום פענסטערל אין ראַבינאַט־צימער פון דער יורישער קהילה איז נעכטען צוגעקומען אַ פרוי אין די מיטעל־יאָה־רען, רייך־געקליידעט, אויספּערפורמירט און עלעגאַנט, מיט איהר איז מיטגעקו־מען אַ יונגעל פון אַ יאָהר 15, אַ שילער פון איינעם פון די היגע פּוילישע גימ־נאַזיעס.

— וואָס פערלאַנגט איהר? האָט זי געפרעגט דער ראַבינאַט־בעאַמטער.

— דעם ראַבינאַ.

— און וואָס פאַר אַ אַנגעלעגענהייט?

— איך דאַרף פּערזענליך זיך אַדורכ־שמועסען מיט'ן רב, האָט די פרוי ווייטער געענטפערט אויף פּויליש.

— ס'איז שוין צו שפּעט מאַראַם, דער רב וועט שוין היינט נישט זיין.

דערהערט די ראָזיגע תשובה, האָט די פרוי עפּיס אָנגעהויבען צו רעדען מיט דעם מיטגעקומענעם בחור און זיי ביידע האָבען זיך שוין געקליבען אוועקצוגעהן.

אין ראַבינאַט־קאַנצעלאַריע, איז מען דאָך געווען טשעקאַווע צו וויסען נאָך וואָס די פרוי איז געקומען, ווייל לויט'ן אויסזעהען איז די פרוי געווען אַ קריס־טינן. נאָך עטליכע פראַגען, האָט די פרוי דערצעהלט פאָלגענדע געשיכטע:

זי אַליין איז טאַקע אַ קריסטין, אַ טאָכטער פון אַ רייכען גוטסבעזיצער טאַר־טשינסקי הינטער קאַליש. מיט 20 יאָהר צוריק האָט איהר פאָטער אַראָפּגעבראַנגט צו זיך אין גוט אַ סטודענט: אַ זוהן פון אַ קאַלישער יודען, אַלס לעהרער פאַר זיינע קינדער, דער סטודענט ב. האָט אַ לאַנגע צייט געלערנט מיט דעם גוטס־בעזיצערס 3 יונגע קינדער. אויסער דעם, האָט ער אויך געפיהרט שמועסען מיט דעם גוטסבעזיצערס עלטסטע טאָכטער דער 19־יעהריגער וויקטאָריאַ. דער גוטס־בעזיצער איז געווען אַ זעהר ליבעראַלער מענש, האָט זעהר ליב געהאַט דעם פעהיגען און געלערנטען יורישען סטו־דענט און איז אויך אַגב זעהר צופרידען געווען פון זיין אונטעריכט.

דער יורישער סטודענט ב. האָט זיך געפיהלט ווי ביי זיך אינדערהיים, האָט געקליבען אַ רובל צו אַ רובל און האָט געטראַכט וועגען פערענדיגען זיין שטוד־יום אַלס דאָקטאָר מעדיצין. וואָלט אַלץ געגאַנגען זעהר גוט, ווען אין דער גאַנ־צער געשיכטע זאָל זיך נישט אַריינמישען דער ענין „ליבע", דער סטודענט ב. האָט געוואָרפען אַנ'אויג אויף דעם גוטס־בעזיצערס עלטסטע טאָכטער וויקטאָריאַ, דאָס מיידעל האָט איהם אויך אָפּגעענט־פערט מיט געגענזייטיגקייט און ס'האָט נישט לאַנג געדויערט און ביידע יונגע מענשען זענען געוואָרען פערליבט איינער אין דעם אַנדערען ביז איבער די אויע־רען.

פערשטעהט זיך, אַז דעם גוטס־בע־זיצער האָט מען אַ לענגערע צייט וועגען דעם נישט דערצעהלט, אָבער יענער איז נישט געווען פון די 10 פאַר אַ גראָשען און האָט די ליבע פון דעם יורישען סטודענט צו זיין קריסטליכער טאָכטער אינגיכען אַליין בעמערקט. ס'איז געוואָ־רען אַ קאָך אינ'ם „הויף" פון פריץ, מ'האָט זיך מישב געווען וואָס צו טון בית דער גוטסבעזיצער האָט אָפען ער־קלערט דעם יורישען סטודענט, אַז ער קען מסכים זיין אויף דעם שידוך פון איהם מיט זיין טאָכטער, בתנאי, — ב. זאָל זיך שמד'ן, ער איז נאָך גרייט צו געבען אַ היפשען נרן, אויב ב. איז דערמיט נישט איינפערשטאַנדען זאָל ער שוין מאַכען דאָס פעקעל און זיך אָפּטראָגען פון זיין הויז.

ב.'ן איז געוואָרען קאַלאַמוטנע אויפ'ן האַרצען און אויף דער נשמה, אַליין אַ זוהן פון אַ בעלי־בתישער יורישער משפחה אין קאַליש זאָל זיך איצט גע־העז שמד'ן צום צער און חרפה פון זיי־נע עלטערען. פון דער צווייטער זייט, האָט ער שטאַרק ליב געהאַט וויקטאָריאַן און האָט דאָך געוואָלט ענדיגען זיין שטודיום, וועלכע איז איהם מיט אַזוי פיל מיה אָנגעקומען. נאָך אַ לאַנגע נאַכט טראַכטען האָט זיך ב. רעזיגנירט און האָט זיך גע'שמדט. אין קורצען איז פאָר־געקומען די חתונה פון סטודענט ב. מיט'ן גוטסבעזיצערס טאָכטער וויקטאָריאַ ב. איז אַוועקגעפאָהרען קיין וואַרשאַ און אין צוויי יאָהר אַרום געענדיגט זיין שטוד־יום און אָנגעהויבען צו פּראַקטיצירען אַלס דאָקטאָר אין קאַליש. אַזוי האָט דאָס פאָר פאָלק געלעבט בשלום און 4 יאָהר נאָך דער חתונה איז ביי זיי גע־בוירען געוואָרען אַ יונגעלע.

ב.'ס עלטערען האָבען ווייטער גע־וואוינט אין קאַליש און נישט געהאַט קיין מגע ומשא מיט זייער גע'שמד'טען זוהן, אין אַ קורצער צייט אַרום איז ב.'ס מוטער געשטאָרבען און ד"ר ב. איז אפילו נישט צוגעלאָזען געוואָרען צו דער לויה, פון דעמאָלט אָן איז ד"ר ב. ווי איבערגעאַנדערשט געוואָרען, ער האָט אָנגעהויבען צו ווערען גלייכגילטיג צו זיין פרוי, זיך געקויפט אַ טלית און בכלל אָנגעהויבען אָפּצוהיטען אַלס קאַ־טאָליק, פערשידענע יורישע מנהגים. צו־ליב דעם איז צווישען דעם פאָר פאָלק געקומען צו מחלוקת ביז ענדליך ד"ר ב. האָט ערקלערט זיין פרוי און שוועך אַז ער האָט כסדר חלומות, אין וועלכע זיין פערשטאָרבענע מוטער צווינגט איהם צוריק צו ווערען א יוד, ער האָט דערי־בער טאַקע בעשלאָסען צוריק צו ווערען אַ יוד און פערלאַנגט, אַז אויך זיין פרוי און קינד זאָלען ווערען יודען.

דער גוטבעזיצער האָט געמאַכט אַ וואַנטורע, די פרוי האָט ספּאַזמירט, ס'האָט גאָרנישט געהאָלפען, ב. האָט זיך איינגעעקשנט, ער מוז ווערען אַ יוד, קורץ פון דער מעשה, צו קיין הסכם איז נישט געקומען און נאָכ'ן אַדורכ־פיהרען אַלע פאָרמאַליטעטען האָט זיך ד"ר ב. גע'גט מיט זיין פרוי. דאָס קינד האָט גענומען די פרוי און בעקומענדיג אַ גרויסע סומע פון איהר פאָטער, האָט זי זיך אַריבערגעצויגען קיין לאָדז, ווי זי האָט זיך בעשעפטיגט מיט ערציהען איהר זוהן. ד"ר ב. איז טאַקע איבער־געגאַנגען צום יודענטום, האָט חתונה געהאַט אַ צווייט מאָל פון קראַקאָ און פּראַקטיצירט דאָרט עד היום, ביי איהם אין הויז וואוינט אויך ב.'ס פאָטער.

וויקטאָריאַ מיט איהר זוהן האָבען גע־וואוינט אין לאָדז, דאָס יונגעלע איז געוואַקסען פּשוט אַנ'עילוי, געווען זעהר קלוג און שעהן, אין דער פרעבעל־שול און נאָכהער אין גימנאַזיע שטענדיג גע־וועזן דער ערשטער שילער, פערשטעהט זיך, אַז דאָס קינד האָט זיך אָפט נאָכ־געפרעגט ווער און וואו זיין פאָטער איז, מען איז אָבער שטענדיג אָפּגעקומען מיט תירוצים, וועלכע זענען געווען גוט אַזוי לאַנג ווי דאָס קינד איז געווען קליין. ווען דאָס יונגעל איז אונטערגע־וואַקסען און האָט אָנגעהויבען צו פער־שטעהען, האָט ער זיך דערוואוסט וועגען אַלעם. דאָס יונגעל, שוין פון אַ יאָהר 14, האָט ענערגיש געפאָדערט, אַז מען זאָל איהם צונויפפיהרען מיט זיין פאָ־טער. די ערשטע צייטען האָט די מו־טער נישט געוואָלט הערען פון דעם יונגעלס פאָרשלאַג. אָבער, ווען דאָס יונגעל האָט אָנגעהויבען צו בענקען, אויפגעהערט צו עסען און אָנגעהויבען צו קרענקען, האָט די מוטער דאָס יונגעל יוזעף אַוועקגעשיקט זיך זעהען מיט זיין פאָטער ד"ר ב. קיין קראָקאָ. ווען דאָס יונגעל איז צוריקגעקומען פון קראָקאָ קיין לאָדז האָט ער אָפען און פּשוט ערקלערט זיין מוטער און זיין זיידע דעם גוטסבעזיצער, אַז ער וויל וואוינען נעבען זיין פאָטער אין קראָקאָ און וויל ווערען אַ יוד. דעם יונגעלס רייד האָט מען נישט גענומען ערנסט, אָבער וואָס אַמאָל איז דאָס יונגעל געוואָרען ענער־גישער און האָט אפילו געדראָהט, אַז אויב ער וועט זיינס נישט אויספיהרען, וועט ער בעגעהען זעלבסטמאָרד.

די מוטער האָט אָנגעהויבען מורא צו קריגען פאַר'ן געזונד פון איהר איינ־ציג קינד, וועלכעס זי האָט שטאַרק און הייס געליעבט. זי איז צוליב איהר קינד גרייט געווען אויף די גרעסטע קרבנות. זי האָט אָבער גאָרנישט געקענט טון צוליב איהר פאָטער דעם גוטס־בעזיצער, וועלכער האָט שטאַרק געהיטען זיין טאָכטער און אייניקעל, טאָמער וועט זי אונטערליגען דעם ווילען פון קינד.

פאָריגעס יאָהר איז דער גוטסבעזי־צער געשטאָרבען. דעמאָלס האָט דאָס יונגעל, וועלכער איז שוין אַלט געוואָ־רען 15 יאָהר, גאָר אויף אַנ'אמת'ן גע־פאָדערט, אַז זיין מוטער, צוזאַמען מיט איהם, זאָלען ווערען יודען. נאָך לאַנ־גען נאָכדענקען, האָט וויקטאָריאַ בע־שלאָסען צו קומען צוזאַמען מיט איהר יונגעל צום לאָדזער ראַבינאַט אַנ'עצה האַלטען. וויקטאָריאַ האָט דערביי דער־צעהלט, אַז איהר יונגעל קען אַלע יודי־שע דינים און מנהגים, וועלכע ער האָט זיך געלערנט ביי זיינע יודישע חברים אין שול.

מיט אַ ריין געוויסען
וועט איהר קענען זאָגען כל דכפין יתי ויכול. ווען איהר וועט אייער שפּענדע געבען פאַר דער פּסח=אַקציע
„תומכי אורחים"

שפּענדעט
פאַר דער פּסח=אַקציע
„תומכי אורחים"
18 פּאַמאַרסקאַ 18

פּרויען אָהן חתונה=אַקטען

האָבען נישט קיין רעכט אויף די דירות נאָכ'ן טויט פון זייערע מענער.

עס איז שוין נישט איינמאָל ענט־שטאַנען די פראַגע אין וואָס פאַר אַ פאַל קאָן מען זיך אָפּרעדען וועגען אַ העכערען דירה-געלד ווי עס ערלויבט דער אוסטאַוו. די פראַגע האָט ערקלערט דאָס העכסטע געריכט, מיט דער דעצי־זיע פונ'ם 9 דעצעמבער 1927 אין דעם זין, אַז צו אַזעלכע אָפּמאַכען קע־נען נישט געהערען האַנדעלס-לאָקאַלען מיט 4 אוביקאַציעס. דאַגעגען קען מען ביים דינגען אַ דירה פון 5 צימער און מעהר, זיך אָפּרעדען וועגען העכערען ס'דירה-געלד.

וועגען צוריקבעקומען דאָס אַזוי־גערופענע אָפּטרעט-געלד, קען מען לויט'ן אוסטאַוו איינקלאָגען נאָר ביז 6 חדשים. די געריכטען האָבען ביז איצט פּראַקטיצירט, אַז ווען אַ לאָקאַטאָר האָט נישט געצאָהלט קיין דירה-געלד און פאַרגעלעגט אָפּצורעכענען פון דער סו־מע פונ'ם אָפּטרעט-געלד איז אפילו נאָך די 6 חדשים איהם פערדעכענט בעוואָרען דאָס געלד, וואָס ער האָט אַריינגעצאָהלט אַלס אָפּטרעט-געלד.

דאָס העכסטע געריכט האָט מיט דער דעציזיע פון 9. דעצעמבער 1927 בע־שטימט, אַז אפילו אויפ'ן וועג פון קאָמ־פּענסאַטע, קען מען נישט אַריינרעכענען דאָס אָפּטרעט-געלד נאָך 6 חדשים אויף דירה-געלד.

אויב דער לאָקאַטאָר האָט גוטוויליג געצאָהלט אַ העכערן דירה-געלד, ווי עס קומט לויט'ן אוסטאַוו, קען ער נישט איינקלאָגען מען זאָל איהם צוריקקערען דאָס. וואָס ער האָט איבערגעצאָהלט, אָדער מען זאָל איהם דאָס געלד, וואָס ער האָט איבערגעצאָהלט אַריינרעכענען אין די ראַטעס פון דעם פרישען דירה-געלד.

די מיינונג האָט אַרויסגעזאָגט דאָס העכסטע געריכט מיט דער דעציזיע פון 23 אויגוסט און מערקט אָן, אַז אַזאַ אָפּמאַך איז נישט גילטיג, פון דער צווייטער זייט, קאָן דער וואָס פערדינגט דעם לאָקאַל אויך נישט איינקלאָגען און פאָדערען צו בעצאָהלען דעם איבערי־גען צוצאָהל.

געוויסע בעוואָרענישען מוז אַרויס־רופען די דעציזיע פון העכסטען געריכט פון 20 יוני 1927, אַז מען קען פאָדערען אַנ'עקסמיסיע צוליב שול־דיג זיין דירה-געלד, אויב די הויך פון גרונד-דירה-געלד איז נישט גענוי פעסט־געשטעלט און דער לאָקאַטאָר צאָהלט נישט קיין דירה-געלד. לויט'ן געזעץ דאַרף די זאַך זיין אַנדערש, דהיינו: לויט אַ דעציזיע פונ'ם 9 נאָוועמבער 1926 קען מען קינדיגען די דירה שוין דעמאָלט, ווען דער לאָקאַטאָר בעשע־דיגט די טיילען פון הויז מיט וועלכע עס בענוצען זיך אַלע אַנדערע לאָקאַ־טאָרען.

לויט דעציזיע פון 26 אַפּריל 1927 האָט נישט אַ פרוי, וועלכע האָט חתונה געהאַט בלויז לויט'ן יודישען דין (אָהן אָפיציעלע חתונה-אַקטען) דאָס רעכט צו ירשענען די דירה נאָכ'ן טויט פון איהר מאַן. מען דאַרף בעמערקען, אַז לויט'ן געזעץ פון לאָקאַטאָרען שוץ ירשענט די פרוי די דירה נאָכ'ן מאַן.

צוגאָב-פּאָבאָר.

(ב) היינט וועט אויף טראַוגוטאַ 10 אַמטירען די צוגאָב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר די מאַנספּערשוינען, וועלכע זענען גע־בוירען אין די יאָהרען פון 1883 ביז 1906 און וועלכע האָבען צוליב וועלכע ס'איז סבה נישט רעגולירט זייער בע־ציהונג צום מיליטער-דינסט און האָבען נישט קיין מיליטער-ביכלעך.

אונטערשטיצט
די **פּסח-אַקציע** פון
„תומכי אורחים"

באַהן-שטייער פאַר לאָדז.

דער פעראיין פון פּוילישע שטעט בעמיהט זיך שוין עטליכע יאָהר, אַז די באַהנען זאָלען צאָהלען אינדוסטרי־שטייער די שטעטישע קאָמונאַלע אינסטי־טוציעס. די שטעט האָבען בעוויזען, אַז עס קומט זיי געזעצליך אַ האַלבער פּראָצענט פון דער הכנסה פון אומזאַץ אויך פון אַלע סטאַציעס פון די מלוכה'־שע באַהנען.

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט ענד־ליך מסכים געווען אויסצוצאָהלען די שטעט דעם אויבענדערמאָנטען שטייער.

אין ביודזשעט פון שטאָט לאָדז וועט דער שטייער פון די באַהנען אַריינ־ברענגען אַ בעדייטענדע סומע.

מען צאָהלט.

(ב) פון היינט אָן קענען די מיטגלי־דער פון די וואַהל-קאָמיסיעס אָפּגעבען ביטעס וועגען בעצאָהלען פאַר זייער אַרבייט אין די וואַהל-קאָמיסיעס.

ביטעס קענען נאָר אָנגעבען די פער־זאָנען, וועלכע וועלען קענען בעווייזען, אַז זיי האָבען צוליב דער אַרבייט אין דער קאָמיסיע געהאַט פערלוסטען אין זייער פערדינסטען.

די ביטעס צוזאַמען מיט בעשטעטי־גונגען דאַרף מען אָנגעבען דעם פאָר־זיצער פון דער קרייז - קאָמיסיע פאַר דער מאַכט, וועלכע האָט די פערזאָן בעשטימט ד. ה. פאַר'ן רעגירונגס-קאָ־מיסאַריאַט אָדער מאַגיסטראַט.

די ביטעס פון די קאָמיסיע-פאָרזי־צערס מוזען אונטערגעשריבען ווערען דורכ'ן פאָרזיצענדער פון דער קרייז-קאָמיסיע.

שפּענדעט
פאַר דער פּסח=הילפס=אַקציע
„תומכי אורחים"
18 פּאַמאַרסקאַ 18

רעוויזיע ביי די בעקער=און טראַנספּאָרט=אַרבייטער.

נעכטען אַרום 7 אין אָוונד איז אַ גרעסערע אָפּטיילונג פון פּאָליציי גע־קומען אין לאָקאַל פון בעקער-אַרבייטער און טראַנספּאָרט-אַרבייטער (לאַגעווניצקאַ 4) און דאָרט דורכגעפיהרט אַ שטרענגע רעוויזיע. ס'זענען פערהאַלטען געוואָ־רען פיל אָנוועזענדע, נאָכ'ן אויסלעגי־טימירען זיי איז אַ טייל בעפרייט גע־וואָרען.

קאָמבינאַציעס אין ארגענטינער פרויען־הענדלער

די יודישע געזעלשאפט פיהרט מיט זיי א שווערען קאַמף.

די „יודישע צייטונג" אין בוענאָס איירעס שרייבט:

פון די פאַלען וואָס מיר ברענגען ווייטער איז צו זעהן ווי די פרויען־הענדלער טראָץ דעם וואָס זיי ווערען לעצטענס שטאַרק פערפאָלגט און נאָכגעשפירט פון דער פאָליציי, בלייבען דאָך טעטיג אויפ'ן געביט פון זייער פינסטערען ווייסען שקלאַפען האַנדעל:

זיי געפינען שוין מיטלען ווי צו דערריכען זייערע צוועקען, בענוצענדיג זיך דערביי מיט פערשידענע קאָמבינאַציעס, אין וועלכע זיי פערפּלאָנטערן אָפט ערענטליכע און ערליכע מענשען, די נעמען פון וועלכע זיי נוצען אויס פאַר זייערע שענדליכע צוועקען.

צוריק מיט אַ צייט איז צו ל. פ. אַ ערענטליכער און אַנשטענדיגער מאַן, וואָס וואוינט דאָ מיט אַ פאַמיליע, געקומען פון פוילען זיינע אַ קרובה אַ יונג ווייבעל מיט א קינד.

ביי דער פאַמיליע האָט זיך די פרוי אויפגעהאַלטען אַ קורצע צייט, איבערנעכטענדיג נאָכהער אין הויז פון איהרע אַ קרובה, אסתר הארבוס, צו וועלכער זי האָט געהאַט אַנ'אַדרעס פון דער היים.

קיין סך האָט נישט גענומען ווי דאָס יונגע ווייבעל און שפּעטער אויך ל. פ. זענען געוואָהר געוואָרען, אַז די קרובה אסתר הארבוס איז אַ מוהמע פון אַ הויעל, חוץ דעם יחוס, לעבט זי נאָר מיט אַ גוי'אישען געליבטען, אַ בעוואוסטער פרויען־הענדלער.

דאָס ווייבעל זעהענדיג צו וואָס פאַר אַ משפחה זי איז אַריינגעפאַלען האָט שוין אָנגעהויבען זוכען מיטלען ווי פון דאָרטען זיך אַרויסצודרעהען און זיך צוריקקעהרען צו דער פאַמיליע פון ל. פ. אָבער די „מוהמע" האָט זי בשום אופן נישט אָבגעלאָזט, און נאָך מעהר האָט זי געבעטען זי זאָל בלייבען. דער גוי'אישער פעטער האָט אויך אָנגעהויבען צוצושטעהן צו איהר מיט ליבע־פּרעטענזיעס.

ווערענדיג געוואָהר וועגען דעם פאַל, איז ל. פ. אַוועק צום סעקרעטאַר פון „עזרת נשים" ה' גאנאפאל, פאַר וועמען ער האָט אַלעס דערצעהלט.

דער לעצטער האָט דעם זעלבען טאָג אין דער בעגלייטונג פון פאָליציי־בעאַמטע פון דעם 14. קאָמיסאַריאַט איבערגעפאַלען דאָס הויז פון אסתר הארבוס, פון וואַנען זיי האָבען בעפרייט דאָס ווייבעל מיט'ן קינד און זיי איבערגעגעבען צו דער פאַמיליע פון ל. פ.

די מוהמע אסתר און דער פעטער האָבען אָבער נישט אויפגעגעבען זייער ציל צו זעהען די יונגע קרובה צוריק ביי זיך, און זיי פלעגען אָפט אונטערשיקען קינדער מען זאָל זיי אַרויסרופען פון דעם הויז ל. פ. דער לעצטער מיט'ן צוועק אויסצומיידען בעלעסטיגונגען, האָט געדונגען פאַר זיין קרובה אַ צימער אין אַ הויז פון אַנ'אַנדערע גאַס און זי האָט זיך דאָרטען בעזעצט.

אין עטליכע טעג אַרום נאָכדעם ווי די יונגע קרובה האָט פערלאָזט דאָס הויז פון איהר פריינד ל. פ. האָט זיך צום לעצטען געמאָלדען אַ אומבעקאַנטער יונגערמאַן בעגלייט פון אַ פאָליציי־אַגענט און געבעטען מען זאָל איהם געבען דעם ווייבעלס נייעם אַדרעס.

ל. פ. האָט זיך געוועהנליך נישט געאיילט צו געבען קיין אַדרעס און פריהער אָנגעהויבען אויסצופרעגען ביים אומבעקאַנטען, ווער ער איז און צו וואָס נוצט איהם דער אַדרעס.

דער אומבעקאַנטער האָט זיך דאַן אָנגעגעבען אַלס בעאַמטער פון דער געהיים־פאָליציי און געמאָלדען ל. פ. אַז עס איז דאָ אויף איהם אַנ'אָנקלאַגע פון איינעם, אַז ער האָט דאָס ווייבעל ערגיץ בעהאַלטען און רעכנט זי פערקויפען צו די פרויען־הענדלער, און ער איז בעאויפטראַגט פון דעם פאָליציי־דעפּאַרטאַמענט צו אויספאָרשען דעם ענין און דערום מוז ער נויטיג האָבען דעם ווייבעלס אַדרעס.

ל. פ. האָט זיך נאָך געוואַקעלט אַביסעל, אָבער אונטער דער ווירקונג פון דעם אומבעקאַנטענס וואָרנונגען און זיין ווייבס טרעהרען האָט ער געגעבען דעם אַדרעס און דער כלומרשטער געהיים־אַגענט איז אַוועק צו דער אויספאָרשונג.

געקומען אין דער וואוינונג פון ווייבעל האָט דער כלומרשטער געהיים־אַגענט איהר דערצעהלט, וועגען פּראָצעס וואָס מען רעכנט צו פערפיהרען געגען איהר פריינד ל. פ. וועמען עס דראָהט אַ גרויסע שטראָף אָבער זי זאָל נישט זאָרגען, ווייל ביי איהם אין די הענד איז אַלעס, ווייל ער בעשטראָפט ער, ווייל ער בעפרייט ער, מען דאַרף נאָר זיין גוט צו איהם ווי ער איז אויך נישט קיין שלעכטער.

און גלייכצייטיג האָט ער איהר אָנגעהויבען צו מאַכען קאָמפּלימענטען און זיך ערקלערען אין ליבע צו איהר.

ער האָט איהר אָנגעהויבען צו אויפקלעהרען אַז עס לוינט זיך איהר נישט צו לעבען אין נויט און אין דחקות אין דער צייט ווען זי וואָלט געקענט לעבען ווי אַ גרעפין ווען זי הייראַט מיט איהם.

דאָס ווייבעל האָט געהערט זיינע זיסע רייד און געשוויגען פאַר מורא. ווען ער איז אַוועק האָט זי זיך אַראָפּגעכאַפּט אין הויז פון איהר פריינד ל. פ. און אַלעס דערצעהלט.

דער לעצטער איז באַלד אַוועק צו גאנאפאל'ען און איהם איבערגעגעבען די געשיכטע.

גאנאָפאַל שוין א געניטער אין די אנגעלעגענהייטען האָט זיך באַלד געגעבען רעכנונג, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַ שווינדלער, אַז דאָ שטעקט אַ קאָמבינאַציע, אָבגעאַרבייט פון דער מוהמע אסתר מיט'ן פעטער, וועלכע רעכנען דורך דעם אומבעקאַנטען, וואָס האָט זיך פערשטעלט אַלס געהיים־בעאַמטער צו פערנאַרען דאָס ווייבעל אין זייער נעץ.

גאַנאַפּאַל האָט דאַ דורך דער פערמיטלונג פון ל. פ. פאָרגעשלאָגען דעם ווייבעל, אַז אויב דער געהיים־אַגענט וועט קומען צו איהר נאָך אַמאָל, זאָל זי איהם אויפנעהמען העפליך, אום נישט צו דערוועקען ביי איהם קיין חשד.

זי זאָל איהם בעשטימען אַ געוויסע צייט, ווען ער זאָל קומען צו איהר אַ צווייטען מאָל, און צו דער צייט וועט ער גאַנאַפּאַל בעגלייט פון געהיים־אַגענטען איהם שוין נאָכשפּיאָנירען און איהם פּאַקען.

דער פּלאַן איז דורכגעפיהרט געוואָרען אויפ'ן בעסטען אופן.

שפּעטער מיט אַ פּאָר טעג, ווען דער כלומר'שטער געהיים־בעאַמטער איז אַריינגעקומען אין וואוינונג פון ווייבעל, האָבען זיך אין דער וואוינונג אַריינגעריסען גאנאפאל בעגלייט פון 5 געהיים־אַגענטען, וועלכע האָבען שוין געהאַט די געהעריגע פעראָרדנונג פון דעם קאָמיסאַר פון דער אויספאָרשונג־ריוויזיע צו איבערפאַלען דאָס הויז.

מען האָט דעם פערשוין אַרעסטירט און אָבגעפיהרט אין פאָליציי־דעפּאַרטאַמענט וואו עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז ער הייסט עמיליא ברונא און איז נישט קיין געהיים־בעאַמטער נור אַ אָנגעשטעלטער פון אַ שניידער־געשעפט און ער איז געווען אָנגעשטעלט דורכצופיהרען דאָס שטיקעל אַרבייט דורך דעם רופיאַן.

איצט געפינען זיך אַרעסטירט אויסער ברונא'ן אויך די „מוהמע" אסתר און דער פעטער און עס איז פערפיהרט געוואָרען געגען זיי אַ פּראָצעס.

דאָס ווייבעל מיט'ן קינד געפינען זיך ווידער אין הויז פון איהר פריינד ל. פ.

אַ צווייטע קאָמבינאַציע.

צוריק מיט אַ צייט האָט דער אָרטיגער איינוואוינער ב. ק. אויף זיין רייזע פון אייראָפּא קיין בוענאָס איירעס זיך בעקענט מיט אַ יונגענמאַן שפּילמאַן, מיט וועמען ער איז געפאָהרען צוזאַמען ביז מאָנטעווידעאָ.

אויפ'ן וועג האָבען זיי זיך שטאַרק בעפריינדעט און ביים צעשיידען זיך געביטען מיט די אַדרעסען, שמועסענדיג האָט ב. ק. דערצעהלט שפּילמאַנ'ען אַז ער האָט אין אייראָפּא אַ פרוי, וועלכע ער רעכנט אין גיכען אַרויפצונעמען.

עס איז אַוועק אַ צייט און ב. ק. האָט פון שפּילמאַנ'ען נישט געהערט, און שוין נאָר פערגעסען אין איהם ווען נישט פאָלגענדער מערקווירדיגער פאַל, דורך וועלכען עס איז אויפגעדעקט געוואָרען, אַז דער בעקאַנטער פון מאָנטעווידעאָ האָט אַ נאָהנטען שייכות מיט די אָרטיגע פרויען־הענדלער.

לעצטענס ווען ב. ק. איז געקומען אין הויז פון דער פאַמיליע, וואו ער געפינט זיך אויף פּענסיאָן, איז איהם די בעל־הבית'טע ענטגעגען געלאָפען מיט אַ בשורה, אַז זיין פרוי איז געקומען און וואַרט אויף איהם אין זיין צימער.

אַריינקומענדיג צו זיך אין צימער, האָט ב. ק. געטראָפען זיצען אַ פרעמדע פרוי, וואָס ער זעהט זי צום ערשטען מאָל אין לעבען.

אויף די פראַגע, ווער זי איז, האָט די פרוי ערקלערט, אַז זי קומט פון מאָנטעווידעאָ, געקומען איז זי אויף אַ געהיימען אופן, ווייל זי האָט נישט קיין דאָקומענטען.

דאָ האָט זי בעקאַנטע, וועלכע וועלען זי קומען זוכען אויף דער וואוינונג וואוהין זי איז פערפאָהרען אויף דער רעקאָמענדאַציע פון זיין בעקאַנטען אין מאָנטעווידעאָ, שפּילמאַן.

זי האָט אויך בעמערקט, אַז וויסענדיג פון שפּילמאַנ'ען, אַז צו איהם ב. ק. דאַרף קומען זיין פרוי פון אייראָפּאַ האָט זי געוואָלט מאַכען אַנ'איבערראַשונג און זיך אָנגעבען פאַר דער בעל־הבית'טע פאַר זיין פרוי.

ב. ק. וועמען עס איז געוואָרען אויפפאַלענד דער ענין, איז באַלד אַוועק אין עזרת נשים און דערצעהלט גאנאפאל'ן וועגען דער פּאַסירונג.

ער האָט אויך איבערגעגעבען, אַז צוריק מיט אַ טאָג איידער די פרוי איז געקומען האָט זיך אַ אומבעקאַנטער יונגערמאַן געמאָלדען אין דעם הויז וואו ער וואוינט און זיך נאָכגעפרעגט אויף אַ פרוי, וואָס דאַרף קומען פון מאָנטעווידעאָ בעטענדיג גלייכצייטיג, אַז אויב אַזעלכע וועט קומען, זאָל מען איהם איבערגעבען אַז עס האָט געפרעגט אויף איהר איינער לוטעק.

גאנאפאל האָט אַפילו נישט געצווייפעלט, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַ פרויען הענדלערישען ענין און זיך גלייך גענומען צו דער אויספאָרשונג.

ער איז באַלד אַוועק אין דער וואוינונג פון ב. ק. און זיך פאָרגעשטעלט אַלס שליח פון לוטעק'ן, וועלכער איז געקומען זי אָבפיהרען צו איהם אין הויז נור אַזוי ווי עס איז שוין שפּעט, און לוטעק וואוינט זעהר ווייט האָט ער זי גע'עצה'ט אַז זי זאָל איבערנעכטיגען אין דעם הויז, און אויפ'ן צווייטען טאָג וועט ער זי קומען נעמען.

די פרייע צייט האָט גאנאפאל אויסגענוצט אויף צו זעהען זיך מיט'ן קאָמיסאַר פון דער אויספאָרשונגס־ריוויזיע, וועלכער האָט געשטעלט צו זיין דינסט פינף געהיים־אַגענטען, זיי אַרויסגעבענדיג די געהעריגע פעראָרדנונג צו איבערפאַלען דאָס דערמאָהנטע הויז.

לעצטענס האָט גאנאפאל אָבגעפיהרט די מאָנטעווידעער פרוי אין הויז פון לוטעק'ען.

פאַר לוטעק'ען, וועלכער האָט איהם זעלבסט אויפגעעפענט די טיר, האָט זיך גאנאפאל אָנגעגעבען אַלס אַ שוואָגער פון ב. ק.

ווען גאנאפאל איז שוין געווען אין הויז, זענען אויך אַריין אַהינצו די פינף געהיימע אַגענטען, וואָס האָבען צוליב צוליב דעם צוועק אָבגעוואַרט.

אין צימערען פון דער וואוינונג האָט מען געטראָפען פיר פרויען־הענדלער. איינער איז אַנטלאָפען און דריי האָט מען אַרעסטירט.

„אַרט"
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער־טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון
„מאָנט״פּעל"
זאַבאַדניאַ 43.

היינט און טעגליך

היינט, מאָנטאָג – 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.15 אַ זייגער אָוונט
ווידערהאָלונג פון 5. פּראָגראַם א. ב.

„מלוה מלכה"

1. פּראָלאָג
2. מלוה מלכה
3. זייגערל
4. שפּאַנישער סקעטש
5. מאַמעניו מיין
6. כינעזישער פעכער
7. בלינדע
8. קיישלען
9. מיין 1. דעפּאָזיטען
10. קאָנטאַניסטען
11. נאָך דער חופּה
12. גאַשציני דוואָר־יקוי

הנחה־בילעטען גילטיג מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.
פריי־קאַרטען — נור אויפ'ן ערשטען סעאַנס.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

(92

דאָן לואי האָט אַראָפּגענומען דעם ערשטען מעכאַניזם און פון אונטען האָט זיך בעוויזען אַ צווייטער, וועלכער איז געווען פערבונדען מיט'ן ערשטען נאָר מיט צוויי צאָהן־רעדעלעך. דער צווייטער מעכאַניזם האָט שוין אויסגעזעהן צו זיין פון אַנ'אַנדערען טיפּ. ער איז געווען עהנליך צו אַנ'אויטאָמאַטישען אַפּאַראַט, וועלכער וויקעלט דרוק־בענדער.

אין מיטען פון דעם שאַכטעל איז געווען אַ האַלבקיילעכדיגער מעטאַל־אויסשניט אין דעם אָרט, וואו דאָס שאַכטעל האָט אָנגעריהרט דעם סופיט. אויפ'ן ברעג פון דעם אויסשניט האָט זיך געפונען אַ בריף.

— דער פינפטער און לעצטער בריף—האָט געזאָגט פערענאַ. עס איז קענטיג, אַז אַלע בריף זענען געווען אויסגעלעגט אין שאַכטעל אַזוי קלוג און קונציג, אַז דער מעכאַניזם האָט אויפגעכאַפּט איינעם נאָכ'ן צווייטען און אין אַ בעשטימטער צייט אַרויסגערוקט דעם ברעג אין דער צפּענונג, וועלכע איז געווען פערמאַסקירט מיט די עלעקטרישע לעמפּלעך און די קרישטאָלענע הענגערלעך, פון דאַנעט איז דער בריף געפלויגען אין חלל.

אַ שטילשווייגען האָט געהערשט אַרום פערענאַ'ן און אויף די פּנים'ער האָט זיך געלאָזט מערקען אַ געוויסע ענטוישונג. אַלץ איז, פערשטעהט זיך, געווען זעהר גוט פערטראַכט אָבער מען האָט געוואַרט אויף עפּעס מעהר, ווי אויף מעכאַניזמען, כאָטש קלוגע שפּיצלעך.

— נאָך אַ ביסעל געדולד, מיינע הערען, איך האָב אייך צוגעזאָגט עפּעס וואָס נעמט אַרום מיט שוידער, איהר וועט עס בעקומען.

— גוט — האָט געזאָגט דער פּרעפעקט — עס קען זיין, אַז די בריף זענען געפאַלען פון דאָנען, בלייבען דאָך נאָך פיל פונקטען נישט פערשטענדליכע. צווישען אַנדערע, ווי אַזוי האָבען די פערברעכער געקאָנט אַזוי איינאָרדנען דעם עלעקטרישען לאָמפּ? און דאָס אין דער ווילע, וואָס ווערט אַזוי אָפּנעהיטען דורך דער פּאָליציי, אין צימער, וואָס ווערט בעוואַכט ביי טאָג און ביי נאַכט? ווי אַזוי האָבען זיי געקענט אַדורכפיהרען אַזאַ אַרבייט, אַז קיינער זאָל זיי נישט בעמערקען?

— דער ענטפער איז אַ לייכטער, ה' פּרעפעקט, דאָס אַלץ איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען נאָך איידער די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען היטען דאָס הויז.

— אַלזאָ נאָך איידער עס איז אויסגעפיהרט געוואָרען דאָס פערברעכען?

— יאָ.

— און ווער וועט מיר בעווייזען, אַז דאָס איז אמת?

— ס'איז אַ פאַקט, און עס האָט אַנדערש נישט געקענט זיין, ווי איהר האָט עס שוין אַליין בעמערקט.

— אָבער רעדט שוין ענדליך עפּיס! — האָט אויסגעשריגען דער פּרעפעקט אומגעדולדיג — אויב איהר האָט ווירקליך וויכטיגע ענטדעקונגען, וואָס זשע ציהט איהר די נשמה?

— עס וועט זיין בעסער, ה' פּרעפעקט, ווען איהר וועט דערגעהן צום אמת מיט דעם זעלבען וועג, מיט וועלכען איך בין דערגאַנגען. ווען מען ווייסט דעם סוד פון די בריף, איז מען אַ סך נעהנטער צום אמת, ווי עס דאַכט זיך, אויף אַזוי ווייט, אַז איהר וואָלט באַלד געקענט אָנרופען ביים נאָמען דעם פערברעכער, ווען נישט דער אומשטאַנד, וואָס אַליין די גרויזאַמקייט פון זיין פערברעכען דערווייטערט פון איהם יעדען פערדאַכט.

ה' דעמאַליאָן האָט אויפמערקזאַם געהערט, געפיהלט די וויכטיגקייט פון די ווערטער און עס האָט איהם, וואָס אַמאָל צוגעכאַפּט אַ גרעסערע אומרוהיגקייט.

— אַלזאָ, מיינט איהר, אַז די בריף, וועלכע בעשולדיגען די פרוי פאָוויל און סיווער'ן זענען דאָ אַוועקגעלייגט געוואָרען מיט דער איינציגען ציל זיי אומצוברענגען?

— יאָ ה' פּרעפעקט. מיט דער צייט ווען עס ווערט קלאָר, אַז פרוי פאָוויל און גאַסטאָן סיווער זענען אומשולדיג, קומט דער לאָגישער אויספיהר, אַז אַלע בעשולדיגונגען געגען זיי זענען נישט מעהר, ווי אַ רייהע ספּעציעל געשטעלטע אומשטענדען. אַזוי איז ספּעציעל געווען צוגעטראַכט דער אַרויספאָהר פון פרוי פאָוויל אין טעאַטער אַריין אין טאָג פון פערברעכען, איהר שפּאַציר, אויך די אָנוועזענהייט פון איהר קוזען גאַסטאָן סיווער אין דער געגענד פון דער ווילע מאָוויל, דעסגלייכען די ציין־סמנים פון פרוי פאָוויל אויפ'ן עפּעל. דאָס אַלץ איז געווען פערטראַכט מיט אַנ'אומגעהויערער פאָרזיכטיגקייט, מיט אַ גאַנצען פּלאַן, וועלכער איז געווען גענוי אויסגערעכענט. עס איז גאָרנישט איבערגעלאָזט געוואָרען פאַר'ן צופאַל.

עס איז ווידער שטיל געוואָרען, דער פּאָליציי־פּרעפעקט האָט נישט געקענט בעהאַלטען זיין גערירטקייט און ער האָט געזאָגט, קוקענדיג פערענאַ'ן אין די אויגען אַריין.

— ווער עס זאָל נישט זיין דער שולדיגער, מוז איך צוגעבען, אַז איך האָב נאָך נישט געזעהן אַזאַ מין שרעקליכע קראַפט פון שנאה!..

— די זאַך איז אָבער נאָך מעהר אומוואָהרשיינליך, ווי איהר שטעלט זיך עס פאָר, ה' פּרעפעקט — האָט געזאָגט דאָן לואי — דעם האָט וואָלט איהר נישט געקענט אַרומנעהמען אין זיין גאַנצער ברייט, ווען איהר וואָלט נישט געהערט די ודוי פון סיווער'ן. איך האָב איהם געהערט, און דעמאָלט אָן האָט דער געדאַנק וועגען דער גרויסער שנאה געקערעוועט מיך אָן אַלע מיינע פאָרשונגען וועגען דעם ענין, ווער איז געווען דער, וואָס האָט אַזוי געהאַסט? ווער איז געווען דער צושטערענדער בעגיוס, וועלכער האָט אַרומגערינגעלט זיינע קרבנות מיט אַזאַ רינג פון אינטריגעס?

(פאָרזעצונג קומט).

פּראָפעסאָר דר. זאַבלודאָווסקי
דער ערפינדער פון מאַסאַזש= און הייל=גימנאַסטיק.

דר. זאַבלודאָווסקי ג. פּראָפעסאָר פון בערלינער אוניווערזיטעט און אויך פון ג. קייזערליכען הויף אין בערלין און אַנדערע הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען, וועלכע ער האָט בלויז מיט מאַסאַזש און הייל-גימנאַסטיק אויסקורירט זעהר שווער-ליידענדע קראַנקע ווי צום ביישפּיל: אויף ישיאַס, פּאַראַליזש, העמאָרוידען, פּערפעטונג, געלענג-פערשטייפונג, אַרטעריעסקלעראָז און אַנד. קראַנקהייטען. שוין 20 יאָהר דינט דאָס אַלס בעווייז, אַז נאָך פּראָפ. דר. זאַבלודאָווסקי'ס טויט איז קיין אַנדערער אויף זיין אָרט גישטאָט דעריבער דאַרף זיך יעדער קראַנקער, וואָס נויטיגט זיך אין מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק גליקליך שעצען ווען זיי טרעפען צו זיכען אַ דיפּלאָמירטען שילער, וועלכער האָט פון דעם גרויסען קינסטלער'ס האַנד געלערנט

דיפּלאָמירטער ג. שילער פון פּראָפ. זאַבלודאָווסקי אין בערלין

פ. קאָרנבערג,
פּאַסאַזש-שולץ 41

בעזיצט דאַנקבריף פון בעריהמטע פּערזענליכקייטען פאַר אויסקורירען פון פּאַראַליזש, אישיאַס פערשטייפונג, אַרטעריעסקלעראָז, פּערפעטונג א.ד.גל. בלויז מיט מאַסאַזש און הייל-גימנאַסטיק לויט פּעראָרדענונגען פון די הה' דאָקטוירים.

קראַנקע נערוועז

די כראָניק פון די טעגליכע צייטונגען, פיהרען אַ שטענדיגע רובריק פון זעלבסטמאָרדען. די לעזער טרעפען זיך זעהר אָפט מיט די קאָמענטאַרען פון די צאָהלרייכע פּאַרפאַלען פון זעלבסטמאָרד, אַז די סבה פון די טראַגעדיעס פון דעם אָדער יענעם מענשען... איז געווען אַ נערווען-צערשיטערונג. די דאָקטוירים פון דער גאַנצער וועלט קעמפען מיט דעם קראַנקען צושטאַנד פון זייערע פּאַציענטען, וועלכע אַלס נערווען-קראַנקע, ווערען נאָך היילבאַר — וויפיל דאָס יאָהר האָט טעג, אַזוי פיל שלאָפלאָזע נעכט פערברענגען די נערווען-קראַנקע און אין משך פון זייערע לייַדען טראַכטען זיי נאָר ווי אַזוי צו פערקירצען זייער לעבען און ווי אַרום צו מאַכען אַן ענדע צו זייער אומגעלומפּערטע לייַדען. ס'זענען פאַראַן פערשידענע אופנים פון קאָפּ-ווייטאָג, נערוויש אין די אויערן, שווינדלען פאַר די אויגען, אויפברויזונג ביים פערדייען, דאָס אַלעס שאַפט די אומפעהיגקייט צו דער אַרבייט, און איז די ערשיינונג פון נערווען-קראַנקע-מענשען פון נאָך דער מלחמה, דאָס איז דער מאַטעריאַל פון נערווען-קראַנקע, שטענדיגע פּאַציענטען פון די דאָקטוירים, דאָס איז אַ קאַדרע פון זעלבסטמערדער. אין קאַמף וועגן געזונדע נערווען, ווענען אַ געזונטען דור אויס; ערשטען פלאַן, רוקט אַרויס דאָס אָריגינעלע הייל-מיטעל, וואָס איז בעוואוסט אויף דער גאַנצער וועלט אַ. ג.

KOLA LECITHIN

צאָהלרייכע בעשטעטיגונגען בעשטעטיגען, אַז Kola Lecithin איז אַ וואונדערבאַר הייל-מיטעל און עס בעווייזט מיט וואונדער, פיהרט צו די אמת'ע נאַהרונגס-סובסטאַנצען, אין די הייטסטע פונקטען פון בלוט-לויף, גיט צו מוט, האָלט דעם מענשען אין פרישקייט און יונגנט.

וועגען דער ווירקונגסקראַפט פון דעם הייל-מיטעל קען זיך יעדער איינציגער לייכט איבערצייגען, ווען ער וועט שרייבען צו דער פירמע פון 2 מאַרק בריעפמאַרקעס צו דער פירמע
404

E.Pasternak Berlin S.O.Michaelkirchplatz13 Abt.212

ווען אַרעט אָדער זיינע בעקאַנטע פון דאַמאַלס דערהאַלט ער גענצליך בחנם אַ קליין שטיקעלע KOLA LECITHIN מיט דער בעשרייבונג ווי צו נוצען דאָס מיטעל, וואָס איז פון נוצען פאַר קראַנקע נערווען, אַנערקענט דורך דאָקטוירים — אַ ספּעציאַליטעט, וועלכער האָט אַלעמען געמאַכט מיט זיינע קראַנקע נערווען, מ'דאַרף ניט דערלויבען די געלעגענהייט און ניט הינטער אַ קראַנקע-אַקטעל

KOLA LECITHIN

השבת אבדה.

נעטהאַנדיג אין עלעקטראָווניע, האָב איך פערלוירען אַ קראַנקען-קאַסע-ביכעל און אַ קוויט פון דער עלעקטראָווניע אויפ'ן נאָמען פון אברהם טאשמא, ווי אויך מזומן 20 זל. דער ערליכער געפינער ווערט געבעטען לחסנות צו ברענגען אויף מיר, ווייל דאָס איז מיין גאַנץ פערמעגען און אַלעס איבערלעבען אין ערטער צו אברהם טאשמא, ראָדנע 32.
707

אַ קוואַליפיצירטע
פּאַדרונטשנע
צו קליידער, ווי אויך אַ לערן = מיידעל, ווערט געזוכט זאַכאָדניאַ 42, אין טויער, 2-טער שטאָק, ביי פּאַרי.
710

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליבע-ראַט-איגסומ. פון 8 ביז 4—7 און אַרבעט.

מאַסאַזש= און הייל= גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.
קאָמבינירטער - עלעקטראָ-טעראַפּיע, פיזיאָטעראַפּיע, טעראַפּיע-פּראָצעדורען, אַרטעריעסקלעראָז, טעראַפּיע-שווינדזוכט, גינעקאָלאָגיע און פּאָליקליניק. פּראָצעדורען פאַר קינדער (ראַכיט) און וועגען אַנדערע קראַנקהייטען פון 3—5 נאָכמ.

Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-און ווענערישע קראַנקהייטען.
נאַווראָט 2
נעמט אָן פון 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען באַזונדער פון 4—5 נאָכמיטאָג. פאַר אומבעמיטעלטע פּאַציענטען-פּרייזען.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
הויט- קראַנקהייטען און אָפּעראַציעס
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אָן ...

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, געשלעכטליכע קראַנקהייטען ... עלעקטראָ-טעראַפּיע. נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און 6—8 אָוונט.

לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.
BRAUN
25 פּאַלודניאָוואַ 25
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, שטענדיג בעהאַנדלונג מיט דעם רענטגען-ליכט (האַר-אויספאַל). נעמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַליסט פאַר נערווען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

הגדה של פסח

מעוטרת ומשובצת בעדי עדיים פירושים טובים ויקרים מאת ארבעה עמודי עולם המפורסמים מאד בישראל ה"ה
א) זבח פסח השלם מאת השר הגדול ליהודים דון יצחק אברבנאל זצ"ל אשר לא בא בדפוס יותר 380 שנה
ב) שבלי הלקט השלם מאת רבנו צדקי' הרופא זצ"ל
ג) פירוש השלם מהגאון ר' אלי' מווילנא זצ"ל
ד) פירוש השלם מהגאון ר' יעקב מעמדין זצ"ל
הפירושים המה שלמים ולא מקוטעים באותיות מרובעות
מהודרות נדפס בפורמט גדול על נייר (האָלק-פרייעס) בדפוס נאה ומשבח. בהזמנות לפנות
א. מ. גרובשטיין, לודז זוואַכאַדניאַ 54 פראנק 1 שט.

!!! וויכטיג פאַר ה"ה פּריזערס

קעלנישע בלומען=וואַסער	3.50 אַ קילאָ
וועזעשטאָל	" 1.50
ראַזיר-זייף „פּיקסין"	" 7.60
בריליאַנטין	" 3.50

ווי אויך איז צו בעקומען פערשידענע פלאַטין-און שטאָהל-זאַכען צו פאַבריקס-פרייזען.
מיט אַכטונג
י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Dziś i dni następnych:

Czarny Pirat

W roli głównej:
Douglas Fairbanks.

ועתה אישים שמעו לי
ועל תסורו מאמרי פי

לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אַז די דאַרפסט בעקלייד ערלעדיגען ספּראַוועס, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט בעשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צו ווילנע און קאָרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען דירה און אויזשאַנדראָזשיטשי, וועגען פּעטער אין קאָמיסאַריאַט-רושקאָווע, אַלע פּאַליציי-בעצירקע, אקטען אינטער-ציזיעס, אקטען דאַראָווויזנעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען, ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ.
רעכטס-קאַנסולענט.

טלתים-פאַבריק

אויסערגעוועהנליך גרויסע אויסוואַהל פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים פאַר פּרייזען, ווי אויך טליתים-קטנים. הורט און דעטאַל מיט בעשטעהן.
צו בעקומען בילינער און איבעראַל
ביי א. ה. ציטרינאָווסקי קאַמיענאַ 1.
אין זוואָגען קאָסטן ווער פּערטער. ... !
398

דאָס פּרעסע-ביוראָ
„נאָרפּאָל"
פּעטריקאָווער 82, טעל. 67-17

ערלעדיגט אַמביליגסטען אַלערליי ביטעס וועגען מיליטער ענינים, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען, וועגען דירה-געלד, פּעסער, לויט'ן נייעסטען אוסטאַוו.
ס'ווערען אויך ערלעדיגט אַלערליי פּערמיט-לונגען און פּאַרמאַליטעטען ביים דינגען אָדער פּערדינגען דירות, הייזער, פּלעצער א.ז.וו.
שנעל, רעעל און אַמביליגסטען!
Biuro „NORPOL", Piotrkowska 82, telefon 67-17.
807

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט צאָהן-קראַנקהייטען, זייען און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהען אָהן שמערצען, הילט ... פּלאָמבירען ... נעמט אָן פון 9—12 און פון 3—7 אָוונט.

צוריגעקעהרט.

אַ מיידעל
צו מאַשינאָוו אַזשורקעס, ווי אויך אָיונגעל צו לערנען טאַמבאָרירען. ווערט געזוכט ביי א. לעווקאָ-וויטש, פּעטריקאָווער 42.

אַ האַנד-נייער
און אַ לערן יונגעל צו מענער-בעשטעלטע אַרבייט ווערען פון זאַפאָרט געזוכט ביי רייך, וואָלבאָרסקאַ 34.
439

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	11—10 2—5, 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
פּאָלאַק		
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראַזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּירני	פרויען און געבורטס-הילף	1—1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	ביורורגיש-קראַנקהייטען	5-4 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. קרענק לונגען-קר.	1-11, 5½—7
ד"ר טאָפּעל	רענטגען	12—10 4—6
א. גראָדזינסקי	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-טעכניק	2—9

צאָהן-טעכניק, בעלייכטונגען, קוואַרצען, און אַנדערע ... בעהאַנדלונג.
אַ רענטגען-אינסטיטוט
הילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונגען, דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטראָליזע, אַלע מעגליכע ... אונטערזוכונגען געבען שפּעטער (סקאַרטאָט) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
ווייזט אין דער שטאָט.

פעלד-בעטען
מאַדערנע אייזערנע

נאָר די פאַ-טענטירטע

Palma-Patent

... פאַר נערווען, קינדער- און פּעדאַגאָגיש ...
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אַמעריקאַנער קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקלעך ...
מאַטראַצען
געשטעפּטע, שאַמאָ-מאַטראַצען ...
קאָוטשוקען און טאַפּעטשאַנעס.
... 14
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 85-34.

Dr.med. A. MAZUR
אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימ- און שפּראַך-פעהלער (שטאָמלען א. אז. וו.)
האָט זיך איבערגעצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף וואָסאָדנאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעמט אָן פון 11.50—12.30 און פון 3—5 נאָכמ.
770

בעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט. פראָנט
אַנאַליזען פון קאָל, אורין, ריבלוט, א. אז. וו.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman